

મહામંત્રના સાચા પરિણામની વર્ણન

સાચામાં જ્યાં મહામંત્રનો અર્થ મદિમા

ગીદ પૂર્વેના સાર, સકલ જિનસાગરનો સાર, આરાધકોને
પ્રાણ, વસ્ત્રો-કર્મનાં, મનો-ભાવનાં હરવર્ગીએ સમજી કરતા સાર—

તમે જે વળાં વિશેષભૂમી ગર્જીએ છે.

જે સાંભળીને આરાધકોમાંના કેટલાક કંસારાના કબૂતરની જે
એવા રીઠા પણ મર્મ ગયા હોય છે કે—

“ અતિમિત્યાદવજ્ઞા ” અથવા “ ઘરનો ભેગી ભેગડો, અને
પારકો ભેગી સિદ્ધ ” તેમજ તુલસી કવિ ન જાણે, અપને દેવકે
ગાંવે । દાસ ગયા, તુલસી ગયા, રાજા દુલસાંયા નાંવે । “ ની લૌકિક કહેલી
સુજળ—

ખીજત મંત્રો પ્રતિ લક્ષ્ય હજી ખેંચાય છે, તેને ગણવા માટે
થોડુંઘણું પણ શ્રદ્ધા, એકાગ્રતા, મર્યાદા આદિનું બળ ઉમેરી શકાય છે.

પણ શ્રી મહાનિશીથસૂત્ર, શ્રી પ્રવચન સારોદ્ધાર અને
પ્રાચીન મંત્રાક્ષર માતૃકાના અનેક ગ્રંથોના આધારે—

સકલ મંત્ર-યંત્ર-તંત્રોની ઉત્પત્તિનું સ્થાન-અખૂટશ ક્ષિત્યોના
વિકાસના કેન્દ્ર સમા—

શ્રી નવકાર મહામંત્ર ગણુતી વખતે સામાન્ય પણ સ્થિરતા
કે એકાગ્રતા ટકાવી શકતા નથી.

કેટલા હુઃખની અંતે વિચારણાની આ વાત છે ?

પણ આના ઉંડાણમાં તપાસતાં તે આરાધકોથી આવી
મનોદશા થવાના ઘણાં કારણો પૈકી મહત્ત્વનું એક કારણ એ

જુ જલુપ છે છે કે આ મહામંત્રને જેવા યથાર્થ સ્વરૂપમાં યોગબલે જોઈએ. જેવી આદ્ય પદ્ધતિથી આની ઉપાસના કરવી હોય, તે બધું કાળ-બળ આદિના કારણે અદ્ય થવાથી એકલી શકાના બળે કરાતી ક્રિયાઓ કાળાંતરે પાણી વિનાના બીજની માફક થઈ રહે છે.

તેમ શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રને ગણવા-આરાધવાની ક્રિયા કાળ રહેલી શ્રદ્ધાને સજીવ રાખવા માટે જરૂરી મામિક-તત્ત્વસ્પર્શીના સ્વરૂપની માહિતી, બપ-પદ્ધતિ, આરાધના-વિધિ-વગેરે કેટલાક ભૌતિક તત્ત્વોની ખાતરી પડી જવાથી શ્રદ્ધાનો ક્યારો ગુરુગમથી રેળવાતા જ્ઞાનરૂપ જળીના યોગ્ય સિંચન વિના શુષ્કપ્રાય કેટલાક આરાધકોમાં થઈ જવા પામ્યો છે.

જો કે તેવી શ્રદ્ધા પણ જીવનને ઉન્નત બનાવવામાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે. કેમકે શ્રદ્ધા એ ક્યારો છે, ક્રિયા એ બીજ છે અને જ્ઞાન એ પાણી છે, તેથી શ્રદ્ધાકરૂપ ક્યારો બનેલો ત્યાર હોય તો ગમે તે વ્યક્તિ જ્ઞાનનું પાણી સીંચી દે. અને કેયાના બીજને તુર્ત વિકસવાનો અવસર મળી આવે છે.

પણ તાત્કાલિક-ફલની દૃષ્ટિએ અથવા વિવેકપૂર્વક આરાધનાના અવશ્યક પ્રકારની અપેક્ષાએ આવી સુકાર્થ ગયેલ ક્યારા જેવી પ્રદામાં જેટલું બને તેટલું જલ્દી સદ્ગુણની નિશાએ જ્ઞાનનું પાણી પી સ-જીવનતા લાવી ચાકુ આરાધનાને સફળ કરવા તૈયાર રહેવું જોઈએ.

માટે આ પુસ્તકમાં થી નવકાર મહામંત્રની આરાધના કેવી રીતે કરવી ? તેની શક્તિઓને જીવનમાં કેવી રીતે વિકસાવવી ? વગેરેનો આછો ખ્યાલ આપવાનો શુભ અંદેશ છે.

શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રની આરાધના

સામાન્યથી ઉત્તમ ગણાતી પણ દરેક ચીજ યોગ્ય રીતે અપનાવ્યા વિના યોગ્ય ફળ આપી શકતી નથી; જેમકે કલ્પવૃક્ષ, ચિંતામણિ વગેરે ઉત્તમ પદાર્થો યોગ્ય-પૂજાપ્રત્યારની અને રાજા-મહારાજા વ્યાવહારિક મોટા માણસો સેવા-લક્ષિતની અપેક્ષા રાખે છે.

એટલે તમામ ધર્મની આરાધનાના પ્રાણરૂપ શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રની આરાધના દ્વારા આત્મ-શક્તિઓને વિકસિત કરવા માટે તેને શાસ્ત્રીય-પદ્ધતિએ અપનાવવો જોઈએ.

જૈનશાસનની મર્યાદા પ્રમાણે જ્ઞાનાચારની મર્યાદાઓ પ્રમાણે ગ્રહણ કરાતું જ્ઞાન પરંપરાએ કર્મ-નિર્જરાતું પરમ ફળ આપના બની સમ્યક્જ્ઞાનરૂપ બને છે.

તેથી શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રને જ્ઞાનાચારની પવિત્ર મર્યાદાઓને ધ્યાનમાં રાખી ગુરુમુખે ગ્રહણ કરી વિધિપૂર્વક તેના જાપ આદિ પ્રવૃત્તિ કરવાથી આત્મ-શક્તિઓનો શીઘ્ર વિકાસ થાય છે.

વળી શ્રી મહાનિશીથઆદિ આગમોમાં જ્ઞાનાચારની પવિત્ર મર્યાદાઓ (ઉપધાન-વહન આદિ)નું મંહત્વ શ્રુતજ્ઞાન મેળવવા માટે ઘણી રીતે વર્ણવ્યું છે.

દૂંકમાં શ્રીનવકાર મહામંત્રને યોગ્ય રીતે અપનાવવા માટે શાસ્ત્રકાર લગવન્તોએ શાસ્ત્રોમાં વ્રણ માર્ગ બતાવ્યા છે.

* શ્રી પંચ મંગલ મહાશ્રુતસ્કંધના (૧૮ દિવસનાં ઉપધાન વહન કરવાં.

* વીસ દિવસ આંખિલ કરી રોજના પાંચ હજાર
(સફેદ ફૂલથી) જાપ કરવો.

* નવ દિવસ એકાસણા કરી શ્રી નવકાર મહામંત્ર
લઘુતપની આરાધના કરવી.

સામાન્યથી વિચારતાં આ ત્રણને શ્રી નવકાર મહામંત્રની
ઉત્કૃષ્ટ, મધ્યમ અને ન્યૂન આરાધના ગણી શકાય

આ પુસ્તકમાં ન્યૂનથી શ્રી નવકાર-મહામંત્રની આરાધના
રૂપ શ્રી નવકાર લઘુતપ (કે જેને આ-આલ-ગોપાલ બધા આચરી
શકે)ની સામીય-પદ્ધતિપૂર્વક આરાધના સંબંધી વિચાર કરવાનો
સંકલ્પ છે.

સહુ ધર્મગ્રેમી આરાધક-આત્માઓ આ રીતે શ્રી નવકાર
મહામંત્રની શક્તિઓને યથાયોગ્ય વિકસિત થવા માટેની મૌલિક
ભૂમિકાનું સંપાદન કરે એ જ શુભ કામના છે.

શ્રી નમસ્કારમહામંત્ર મહિમા

કિં વય મહારયણ ? કિં વા ચિંતામણિ વ્ય બલકારો !

કિં કલ્પદુમપરિણા ? જ હુ ! જ હુ ! તાજ વિ અદિયવો ! ! !

“ પરમેષ્ઠી નમસ્કાર એ શું મહારાજ છે ? અથવા
ચિંતામણી સમજ છે ? અથવા કલ્પવૃક્ષ સમાન છે ? નહીં !
નહીં ! એ તો તે સૌથી મલુ અધિકાર છે. ચિંતામણીરત્ન
અને કલ્પતરુ ધણેરે એકજ જન્મમાં મુખના હેતુ છે જ્યારે
એક એવો નવકાર તો સ્વર્ગપવર્ગને આપનારો છે.”

શ્રી નમસ્કારમહામંત્રની ઉત્તમતા

- ૦ “પરમેષ્ઠી નમસ્કાર” એ ગુણ-રાગનું પ્રતીક છે. એનાથી ગુણ-રાગ ન હોય તો જાગે છે, અને હોય તો વધે છે.
- ૦ અંતરાત્મ-જાવને લાવનાર, તેને ટકાવનાર, વધારનાર અને છેવટે પરમાત્મ-જાવ સુધી પહોંચાડનાર “પરમેષ્ઠી નમસ્કાર” છે.
- ૦ માર્ગાનુસારીની ભૂમિકાથી માંડી સર્વ સમ્યગ્દષ્ટિ, દેશવિરતિધર અને સર્વવિરતિધર જીવોનું “પરમેષ્ઠી નમસ્કાર” એ પરમ આવશ્યક કર્તવ્ય રૂપ છે.

卐

દિવા રાત્રી સુખે દુઃખે, શોકે હર્ષે ગૃહે વટિઃ ।

ક્ષુધિ તૃપ્તૌ ગમે સ્થાને ધ્યાતવ્યાઃ પરમેષ્ઠિનઃ ॥

ભાવાર્થ :— દિવસે કે રાત્રે, સુખમાં કે દુઃખમાં, શોકમાં કે હર્ષમાં, ઘેર કે બહાર, ભૂખમાં કે તૃપ્તિમાં, જવામાં કે રહેવામાં પરમેષ્ઠીજીનું ધ્યાન ધરવું જોઈ એ.

મનનું ત્રાણ કરે તે મંત્ર. અશુભ વિકલ્પોથી મનને દૂર રાખી શુભ વિકલ્પો ઉપજાવવાની શક્તિ શ્રી નવકારમાં અદ્ભુત છે. તેથી તે મહામંત્ર છે.

અનેક પ્રાચીન હસ્તલિખિત ગ્રંથો.
તપાસી, શ્રી આચારદિનકર આદિ
અનેક આચાર-ગ્રંથો નિમજ્જ લાપ-ધ્યાન
ખસે ઉપજેલ મૌલિક-સંવેદનાદિ-ખસે
સંકલિત

શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર (લઘુ) તપ વિધિ

પૂર્વ તૈયારી :—

મંગલ-દિને મંગલ-મુહૂર્તે (દૃષ્ટ્યપક્ષની તેરથથી મુઠ ખીજ
મુધીના દિવસોમાં) પૂર્વદિશાએ જ્ઞાનની સ્થાપના સાથે "શ્રીનમ-
સ્કાર મહામંત્ર આરાધના મંદિર"ની ભવ્ય રચના કરવી.

ત્રણ છોડ (ચંદરવા) બાધી વચ્ચે સિંહાસનમાં *શ્રીનાથ*
નાથપ્રભુની ભવ્ય + પ્રતિમા(પાયાણુની અગર ધાતુની) પધરાવવી.

*શ્રીનાથનાથપ્રભુની મૂર્તિના સંયોગ અનુકૂળ ન હોય તો પ્રભુમહાવીર-
દેવ, શ્રીસાંતિનાથપ્રભુ, શ્રીનેમિનાથપ્રભુ થકારતદેવપ્રભુ (કમસર = એક ન મળે
તો ખીજાની પ્રતિમા પધરાવી શકાય.

+ પ્રતિમાજી હ ઉચના ઝોળામાં ઝોળા હોવા નોઈએ, વધારે હોય તો
વધિ નહિ, પંચતીથી હોય તો અત્યુત્તમ, પણ તેનાં અંદરની મૂળ પ્રતિમા
હ ઉચથી નાની ન.નોઈએ.

પ્રભુજીની જમણી, જાગુ શ્રીમહાનિશીથસૂત્ર અને યજ્ઞ
જાગુ શ્રીભગવતીસૂત્ર પધરાવવું.

આની આગળ ચોરસ (ચાર ખૂણે વાંસડા વગેરે ઊભા કરી
માંડવો રેશમી વસ્ત્રો-સાડી વગેરેથી બનાવી સન્મુખ અને બંને
પડખે કમાન-તોરણ બનાવી, મધ્ય ભાગે ચંદ્રવો બાંધી, ઉપર
આસન પર શ્રીનવકાર-મહામંત્ર મહિમાનો પટ પધરાવે
તેની આગળ શ્રોતમસ્તકાર-માહાત્મ્યમ્ (શ્રીસિદ્ધસેનાચાર્યકૃત) તથા
પૂ. ધ્યાનસ્થ સ્વર્ગત આગમોદ્ધરકશ્રીની સંપાદિત શ્રોતમસ્તકારમાહાત્મ્યમ્
ની પ્રત પધરાવવી.

માંડવામાં શ્રીનવકાર-મહામંત્રના અપૂર્વ માહાત્મ્ય અ
માર્મિક-સ્વરૂપને પ્રતિપાદન કરનારા નીચે સુજળતા આગમો-ત્રય
અને પુસ્તકો (જેટલા શક્ય હોય તેટલા-પણ નીચે લીટી કરે
થયેલા ખાસ) પધરાવવા.

આગમો

- શ્રી આવશ્યકનિયુક્તિ (મૂળ)
- શ્રી વિશેષાવશ્યક ભાષ્ય
(ભા. ૧ થી ૮)
- શ્રી આવશ્યકસૂત્ર ચૂર્ણ
(ભા. ૧-૨)
- શ્રી આવશ્યકસૂત્ર હારિ. વૃત્તિ
(ભા. ૧-૨-૩)
- શ્રી આવશ્યકસૂત્ર મલય. વૃત્તિ
(ભા. ૧-૨-૩)
- શ્રી ઉપાસકદશાંગસૂત્ર
- શ્રી પ્રકીર્ણકદશક
- શ્રી વ્યવહારસૂત્ર

- શ્રી ઓઘનિયુક્તિ
- શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર
- શ્રી દશવૈકાલિકસૂત્ર આદિ
સિદ્ધાન્ત ગ્રંથો
- શ્રી શ્રાદ્ધદિનકૃત્યસૂત્ર
(ભા. ૧-૨)
- શ્રી ચૈત્યવન્દન ભાષ્ય ટીકા
- શ્રી પ્રવચનસારોદ્ધાર
(ભા. ૧-૨)
- શ્રી પંચપરમેષ્ઠિગુણમાલા
- શ્રી યોગશાસ્ત્ર-સટીક

જયોત

- * શ્રી આચારદિનકર ભા. ૧-૨
- * શ્રી નમસ્કાર પટલ
- * શ્રી નમસ્કારાવલિકા
- * શ્રી નમસ્કારમહામંત્રપંચિકા
- * શ્રી " " બાલાવબોધ
- * શ્રી નમસ્કારમાહાત્મ્યમ્
(શ્રી સિદ્ધિનાથાયં કૃત)
- * શ્રી નમસ્કારસ્તવસ્વોપસૃત્તિ આદિ
- * શ્રી નમસ્કારસ્વાધ્યાય પ્રાકૃત સંસ્કૃત

પ્રકીર્ણ ગ્રંથો

- * શ્રી ઉપસર્ગ હરસ્તોત્રવૃત્તિ
- * શ્રી અનેકાર્ય રતન મંજૂષા
- * શ્રી ઉપદેશસાર ગ્રંથ
- * શ્રી વિધિમાર્ગપ્રપા
- * શ્રી કહારયલુકોસો
- * શ્રી ઉપદેશપ્રસાદ
(ભા ૧-૨-૩-૪)
- * શ્રી ઉપદેશપદ (ભા. ૧-૨)
- * શ્રી સુકૃતસાગર (પેથડચરિત્ર)
- * શ્રી ચ દ્રકેવલી ચરિત્ર
- * શ્રી મુકુંસણચરિત્ર
- * શ્રી પરિચિદ્ધ પર્વ આદિ...

આ સિવાય શ્રી નમસ્કારમહામંત્રના મહિમાને સૂચવનાર તેમજ તેની લોકોત્તરતા જણાવનાર વિવિધ મુંદર નાના-મોટા મુંવચનોના લખાણો તથા આરાધનાને લગતા બાવવાહી મુંદર ચિત્રો-પટો વગેરેથી આરાધનાના બાવોદ્ભાસને અપૂર્વ રીતે પ્રગટાવનારું મુંદર વાતાવરણ તૈયાર કરવું આ ઉપરાંત શ્રી નવકાર મહામંત્રને શાસ્ત્રીય-રીતે સમજવા માટે જરૂરી અર્વાચીન સાહિત્યને પણ એક બાજુ પધરાવવું, કે જેને આરાધક આત્માઓ અવસરે વાંચી પોતાની આરાધનાને વધુ નિમંલ અને ભાવવાહી બનાવી શકે.

શ્રી નવકાર મહામંત્રને લગતું અર્વાચીન સાહિત્ય ૧ શ્રી મન્ત્રરાજ ગુણકંઠ્ય મહોદધિ (બીકાનેરના જેનેતર વિદ્વાને પ્રાચીન જ્ઞાનાચાર્યની દીકરા આધારે લખેલ છે.)

પંચકના પિંડને (શરાવકું ઉપર આવી શકે તે રીતે) પધરાવવો.

પછી તાંબાનું દીપપાત્ર (શરાવકું) સવા શેર વી માય તેવું જીલવાયું ઘોઈ, ધૂપી, કંકુથી તેમાં પ્રતીક કરી કુમુભાંગલિ અને ચોખાથી ત્રણ નવકાર ગણી વધાવી, સોપારી એક, રૂપિયો સવા, પંચરત્નની પોટલી એક, હાથમાં રાખી ૭ નવકાર અને “ ॐ હ્રીં વ્રહ્મં અર્હં જમો જિજ્ઞાણં ત્રિયમયાણં ” ત્રણ વખત ગણી સોપારી વગેરે શરાવલામાં પધરાવવું. પછી મીંઢલ-મરડાશીંગી-વાળી નાડાછડી હાથમાં રાખી ત્રણ નવકાર અને સાત વાર “ ॐ હ્રીં મરિહંત સિદ્ધાચારય ઉવક્ષાય સત્ત્વસાહ ” ગણી દીપક પધરાવનારના હાથે તથા શરાવલાને ઉચ્ચ શ્વાસે એક નવકાર ગણી બાંધે.

પછી ૯ તારની દીવેટને અને ઘૂતપાત્ર પર નવકાર ‘ચત્તારિ-મંગલ.’ ગણી દીવેટને શરાવલામાં પધરાવી ૯ નવકાર ગણવાપૂર્વક અખંડ-ધારાથી ઘૂત-પૂરણ કરે, તે વખતે ક્રિયાકારક નીચેના શ્લોક બોલી ૨૭ ડંકા થાળીના વગાડે.

“ ॐ ઘૂત માયુર્વૃદ્ધિકરં, ભવતિ પરં જૈન દૃષ્ટિસમ્પર્કાત્ ।

તત્સંયુક્તઃ પ્રદીપઃ પાતુ સદા ભાવદુઃખેભ્યઃ સ્વાહા ॥

પછી ધૂપથી ચાલુ દીવામાંથી જ્યોતિ લઈ મનમાં ૧૧ નવકાર ગણી દીવો પ્રકટાવવો. તે વખતે ક્રિયાકારક નીચેના શ્લોક બોલી ૭×૩=૨૧ ડંકા વગાડે.

“ ॐ અર્હં પદ્મજ્ઞાનમહાજ્યોતિર્મયાંય ધ્વાન્તવાસિને ।

ઘોતનાય પ્રતિમાયા દીપો મૂયાત્ સદાઽર્હતે ”

પછી પ્રગટ થયેલ દીપકને સાચવીને થાળીમાં પધરાવીને ૨૭×૪=૧૦૮ ડંકા વગાડવા સાથે ત્રણ પ્રદક્ષિણા દઈ સ્થાપનાની

જમણી બામુએ આરાધનામંદિરમાં પ્રથમ પધરાવેલ ગોમથ-પંચકના પિંડ પર સાચવીને દીપકને સ્થિર કરી પધરાવે.

દર પ્રદક્ષિણામાં દીપક પધરાવનાર ત્રણ નવકાર અને ક્રિયા-કારક નવ વાર 'મૂળ-મંત્રનો' જાપ કરે પછી દીપક પધરાવનાર અને ક્રિયાકારક અભિમંત્રિત વાસશેષ લઈ ત્રણ નવકાર અને નીચેનો મંત્ર ઉદ્ધોષણના સ્વરે બોલી (શક્ય હોય તો બધાને બોલાવી) વાસશેષ દીપકની આશુબામુ નાખવો. પછી પરમેશીમુદ્રા-અને શંખમુદ્રા દર્શાવવી.

ॐ પૃથિવ્ય-પ્ર-તેજો-વાયુ-વનસ્પતિ-વસકાયાઃ એક-દ્વિ-ત્રિ-ચતુ-પ્ચન્દ્રિયાઃ તિર્યક-મનુષ્ય-નારક-દેવગનિગતાઃ ચતુર્દશગ્ગવાત્મકલોકાકાકા-શનિર્વામિનઃ દ્વિ વિનાર્ચને કૃતાનુમોદનાઃ સન્તુ, ત્રિપાપા સન્તુ, ત્રિપાપાઃ સન્તુ, સુક્તિનઃ સન્તુ, પ્રાણકામાઃ સન્તુ, મુકાઃ સન્તુ બોધમાપ્નુક્તુ હ્રોં હ્રોં ધ્રોં ક્લોં વપદ્ ૐ હ્રોં નમઃ સ્વાહા "

આ રીતે અખંડ-દીપકની સ્થાપના કરવી.

મંગલકુંભ સ્થાપન વિધિ :-

અષ્ટમંગલ ચિત્રરેલો શુદ્ધ ધડો લઈ, તેને પસલીમાં રાખી, ત્રણ નવકાર ગણી જલમિશ્રિત કરેલ, કંકુથી ઉપરના ભાગે ત્રણ બામુ થી નવકારના ત્રણ પ્રતીક (તે તે પહોળા સ્મરણ સાથે) કરવા, પછી ૧૦૮ તારવાળી નાગાછડી, ૨૭ નવકાર અને ૬ પદ્માનુ-પૂર્ણ નવકાર ગણીને ઓવાસૂત્ર તરીકે તે ધડાના કંઠસ્થાને બાંધવી.

પછી પાસેજેની સ્થાપના કરાવવાની હોય તેને સચેડે (સપાળીક) બિમા રાખી તેમના હાથમાં ૧૧ રૂપિયા, સોપારી, ૧૦૮ નવકાર ગણેલ ચોખાના અખંડ ૧૦૮ હાલુ (એક એક હાલુ ઉપર એક

૧. મૂળ મંત્ર માટે જુઓ પરિ. ૪ થું.

વધાન-વિદ્યાનો કે ગણિતમંત્રનો વાચકોપ ૩ નવકાર ગણી નાખી
૧૧ શેર ચોખાની ઢગલી ૭ નવકાર ગણી ઉચ્ચ ધ્યાને નવકાર
ગણવા સાથે $૭ \times ૩ = ૨૧$ થાળીના ડંકા સાથે તે બન્ને હાંડ પધરાવવા.

બાદ ક્રિયાકારક ૩ નવકાર અને નીચેની ત્રણ ગાથાઓ બોલી
બાધાને ૭ નવકાર મનમાં ગણવાનું કહે, પછી $૨૭ \times ૪ = ૧૦૮$
થાળીના ડંકા વગાડવા.

શ્રીનમસ્કારમહામંત્રના માર્મિક સ્વરૂપને જણાવનાર ચાર નામો

- ૧ આગમિક=શ્રી પંચમંગલ મહાશ્રુતસ્કંધ (મચૂલિક):—
આ નામ શ્રીમહાનિશીથસૂત્ર આદિ આગમોમાં સૂચવાયેલ છે.
- ૨ સૈદ્ધાન્તિક=શ્રી પંચપરમેષ્ઠિ નમસ્કારમહામંત્ર :—
શ્રીનમસ્કાર-મહામંત્રના મહિમાને સૂચવનારા ગ્રંથોમાં શ્રીનવકારના
અદ્ભુત સ્વરૂપને જણાવનાર આ નામનો ઉલ્લેખ છે.
- ૩ વ્યાવહારિક=શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર :—
આરાધકોના હૈયામાંથી પરમેષ્ઠી પ્રત્યે સુદૃઢ યજ્ઞાનુરાગના બળે
જન્મેષુ આ નામ આરાધકોની દુનિયામાં પ્રસિદ્ધિ પામેલું છે.
- ૪ રૂઢ=નવકારમંત્ર :—
આ નામ સામાન્યથી આ-બાલ-ગોપાલ લોકજીભે ચઢેલ છે.

જ્યોત

શ્રીનવકાર મહામંત્રના અખંડ જપ માટે
પટની પધરામણી

શ્રી નવકારમહામંત્રના લઘુત્તમની આરાધના દ્વારા આત્મ-
શક્તિઓને વ્યવસ્થિત રીતે વિકસિત કરવા માટે નવ દિવસનો
અખંડ (૨૪ કલાક) જપ પણ હોવો જરૂરી છે, તેનાથી આરાધક
બાવની પ્રત્યક્ષતાવાળું વાતાવરણ શુદ્ધ બને છે.

તેમાં શ્રીનવકારમહામંત્રનો તપ કરનારે એક કલાક અવશ્ય
જપ માટે આપવો જ જોઈએ, તે ઉપરાંત તપ ન કરતા હોય
તેવા ભાઈઓ (દિવસે બહેનો પણ) પોતાને અનુકૂળ હોય તે
સમયે આવી શુદ્ધ વસ્ત્રથી એક કલાક જપમા જોડાઈ શકે.
પણોએ (૬ દિવસ માટે) બીડી, મીંગારેટ, તમાકુ અને રાત્રિ
લોજનનો ત્યાગ તેમજ પ્રભુપૂજા આટલું પાળવું જોઈએ

દિવસ-રાતના મળી ૨૪ કલાક ધાય, તેમા દર કલાકે
ઝોછામા ઝોછા બે જણા જપમા બેસવા જોઈએ, તેથી $24 \times 2 = 48$,
અને છ માણસો (ઝોછામા ઝોછા) વધારાના નક્કી કરી રાખવા,
જેથી કોઈ કારણસર કોઈ ન આવી પહોંચે તે જાપની અખંડતા
જાળવી રાખવા માટે બેસાડી શકાય. આમ ૫૪ (માણસો તપ કરનારા
કે છૂટક આરાધકોના નામ નોધીને આરાધના-મંદિરમાં ડાબી
બાજુ (અખંડ દીપકના આગળના બાજે) સુદર-શુદ્ધ-ચામીય
દતિથી આવેખાયેલ શ્રી નવકારમહામંત્રનો પટ ૨૭ નવકાર
અને ૩ ચત્તારિ મંગલં જળી મૂલમંત્રના ૨૧ જપ સાથે વાસણેપ
કરી પધરાવવો, અને આરાધના મંદિરમાં બધા આગમો વગેરે
પધરાઈ જાય કે તુરં જ બે આરાધકોએ શ્રી નવકાર મહામંત્રનો
જપ આણું કરવો.

જાપ માટે જરૂરી સૂચનાઓ

૦ જાપ કરનારનાં બે કટાસણાં ૮૨ નવકાર ગણી મંત્રી રાખવાં, તેના પર જ બેસીને જાપ કરવો, નવ દિવસ સુધી તે કટાસણાં ત્યાં જ સ્થિર રાખવાં.

૦ દરેકને એક કલાકથી વધારે સમય લાગત જાપ ન કરવા દેવો.

૦ જાપ પણ માલા-મંત્રથી પ્રતિષ્ઠિત અને મહામંત્રના વાસ-દ્વેષથી મંત્રિત માળાથી કરવો.

૦ તે જ મંત્રિત માલા વારાફરતી દરેક જાપના સમય-વાળાને આપવી.

૦ જાપમાં ફક્ત શ્રી નમસ્કારમહામંત્ર જ (સંપૂર્ણ નવપદ અને અડસઠ અક્ષર) ઉચ્ચાર-શુદ્ધિના ધ્યાનપૂર્વક ગણવો.

卐

ગુણગિરિઓ નવકાર

અડ સંપથ નવ પથ સહિત,

ધંગસઠ્ઠ લઘુ અક્ષર ।

શુર અક્ષર સતેવ ઈહ,

જાણો પરમક્ષર ॥

તિત્થંકર ગણહર લખિય,

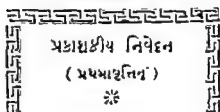
ચૌદહ પૂરવ સાર ।

ઈણુ ગુણ અંત ન કો લહે,

ગુણ ગિરિઓ નવકાર ॥

—વૃદ્ધ નમસ્કાર છંદ

॥ ओं वर्धमानहयामिने नमः ॥

सद्वर्धमान निवेदन કરવાનું કે-દેવગુરૂંની અમીમ મૂપાબળે સકલ આરાધનામાં ચિદામણિ શ્રીનવકારમહામંત્રની આરાધનાનું રહસ્ય મળવનાર આ લઘુ પુસ્તક પ્રકાશિત કરવાનું અમને સૌભાગ્ય પ્રાપ્યું છે

આગમોદ્ધારક ધ્યાનસ્થ સ્વ. આ શ્રી આનંદસાગર-હ્રીધરજી મં. ના વિદ્વાન્ શિષ્યરત્ન શ્રી ચિદચક્રારાધન લીધાં. (૨૩) પૂ. આ. શ્રી ચંદ્રસાગરનૃસિંહરશ્મીના પરમવિનેય તથામૂર્તિ, સુનિશ્ચી ધર્મસાગરજી મ. ગણિવર્યા આદિ શા. પ. વિ. સં. ૦૧૪નાં ચાણુરમા (કે. જી.)ના શ્રી સંધના આમહથી ચોનામું હા, તે દરમ્યાન યાસન-પ્રભાવનાનાં અનેક કાર્યો પેટી ધાવણ હિન્દમાં શ્રીનવકારમહામંત્રની આરાધના લગુત્તર-અર્ધક જાપને શ્રીનવકારમહામંત્રની મહાપૂજા આદિ જાપ નવ-નવીન પ્રયોજનો દ્વારા મુંદર રીતે યજ્ઞ, જેનાં ચાર વર્ષના બ્રહ્મકાળે ૧૫૩૦ વર્ષના ૪૬૬ જાઈ-બહેનોએ ૩૫૬ની વિપુલ સંખ્યામાં ૧૬ ઉત્તરથી જ્ઞાન લીધેલા.

તે વખતે પૂ. મહારાજશ્રીએ શ્રીનવકારમહામંત્રના શ્રીચક્ર હર્યો મૂળ વિગતથી સમજાવેલ-અને સંધના આગેવાનોએ એવા

શ્રી નવકારમહામંત્ર
લઘુ-તપની દૈનિક-વિધિ
(સામાન્ય)

શ્રી નવકારમહામંત્રના લઘુ-તપની ક્રિયા શરૂ કરતી વખતે આરાધના-મંદિર આગળ પાટ ઉપર શ્રી નવકાર-મહામંત્રનો પટ પધરાવી તેની આગળ શ્રી મહાનિશીથસૂત્ર પધરાવી સ્થાપના-ચાર્યજી પધરાવવા.

૫૯ી " નમોઽર્હંત્મિદ્વાચાર્યોવાધ્યાયસર્વમાધુમ્યઃ " કહી હાથ જોડી મધુર સ્વરથી નીચે મુજબની સ્તુતિઓ બોલવી.

(૧) " તુમ્યં નમસ્તિભુવનાર્તિહરાય નાથ !,
તુમ્યં નમઃ સિતિતન્નામજમૂષ્ણાય ।
તુમ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય,
તુમ્યં નમો વિન ! મવોદ્વિશોષણાય ॥ "

(૨) " કર્મઠ ઘણેન્દ્રે ચ, સ્વોચિતં કર્મ કુર્વતિ ।
પ્રમુખ્યમનોષ્ઠિઃ, પાર્શ્વનાયઃ ત્રિયેઽસ્તુઃ ॥ "

(૩) મર્દન્તોઽર્હપદાઽઽલ્લોકમહિતાઃ મિદ્વાચ સિદ્ધામનઃ,
આચાર્યા ગણમુદ્ગુણૈકસદનં વાગોચરા શાસ્ત્રકાઃ ।

સર્વે સાધ્યરતા઼િરત્નસ્વચિતા લોકેઽનઘાઃ સાધવઃ,
પૂઝ્યા વઃ પરમેષ્ઠિનોઽનઘરતં તન્વન્તુ શં મંગલં ॥

- (૪) ણિઞ્વાણમગે વરજાણકર્ષં,
પળાસિયાસેસકુવાઙ્દપ્પં ।
મયં જિણાણં સરણં બુઢ્ઢાણં,
ળમમિ ણિઞ્વં તિજગપ્પંઢાણં ॥

- (૫) બોઘાગાઘં સુપદપદવીનોરપૂરાભિરામં,
જીવાઽઽર્હિસાવિરલલહરીસંગમાઽગાહદેહમ્ ।
ચૂલાવેલં ગુરુગમમણિસહ્કુલં દૂરપારં,
સારં વોરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે ॥

- (૬) ષર્હદ્વક્ત્રપ્રસૂતં ગળધરરચિતં દ્વાદશાઙ્ગં વિશાલં,
ચિત્રં બહ્થયુક્તં સુનિગળવૃષભૈર્ધારિતં બુદ્ધિમદ્ધિઃ ।
મોક્ષાપ્રદ્ધારમૂતં વ્રતચરણફલં જ્ઞેયભાવપ્રદીપં,
મક્ત્યા નિત્યં પ્રપદ્યે શ્રુતમદ્દમસ્થિલં સર્વલોકૈકસારમ્ ॥

પછી ઇચિાવહી કરી મધુર સ્વરથી ધીર-ગંભીર અને ઉદાત્ત-પદ્ધતિએ ક્રિયાકારક કે શુરુમહારાજ બોલાવે તે રીતે પદ-શુદ્ધિ, ઉચ્ચાર-શુદ્ધિ અને સંહિતાની મર્યાદા જાળવી શ્રી નવકારના અક્ષરો પર ધ્યાન દેવા સાથે શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રનો ત્રણ વાર સામુદાયિક જાપ કરવો.

પછી શ્રી તીર્થંકરદેવ ભગવંતની અનંતોપકારિતાને લક્ષ્યમાં રૂઢ આરાધનામાં વીરેહિલાસ વધારવાના હેતુથી નીચે મુજબની શ્રુ બિરૂદાવલી સામુદાયિક બોલાવી ત્રણ ખમાસમણ દેવાં.

શ્રી અગ્નિંત્રપ્રભુની પ્રિદ્દાવલી

“જય જિનેન્દ્ર ! જ્યોતિઃસ્વરૂપી !

ભવભયનિવારણ ! જગદુદ્ધારક જય !

જિનેન્દ્રાય નમઃ”

પછી ખમાસમણ દેવું.

“તરણતારણ ! મુગતિકારણ ! કુગતિવારણ !

ભવભયનિવારણ ! જગદુદ્ધારક જય !

જિનેન્દ્રાય નમઃ”

પછી ખમાસમણ દેવું.

“જગત્રયધાર ! કૃપાપતાર ! !

દુર્વાંરસ*સારવિકારધૈર્ય ! ! !

શ્રી વીતરંગ જય ! ! !

જિનેન્દ્રાય નમઃ”

પછી ખમાસમણ દેવું.

પછી * ચૈત્યવંદન ણમોષ્ઠુ ણં. વગેરે કહી સ્તવન મધુર સ્વરે

બોલી મુખાશુક્તિમુદ્રા (ભલાટ આગળ બને હાથની પોલી

અંજલિ) ગ્રાથવી જયશીયરાય સૂત્ર ક્રિયાકારક કે ગુરુમહારાજ

જે રીતે બોલાવે તે રીતે સામુદાયિક રીતે બોલી અતિદંતષ્ટેશ્યાણં

અળ્લય. કહી ૧ નવકારનો કાઉ. કરી સ્તુતિ બોલી પચ્ચક્ષુખાણ કરવું.

શ્રી નવકારમહામંત્રના તપમાં સામાન્યથી નવ એકાસણાનું

વિધાન છે, પણ શુદ્ધ પાંચમ-આઠમ-ચૌદશ વગેરે વિશિષ્ટ પર્વ

તિથિએ આંબિલ કરવાની શિષ્ટપુરુષોની મર્યાદા ધ્યાનમાં રાખવી.

* રોગનું મુકું ચૈત્યવંદન, સ્તવન વગેરે આગળ “શ્રી નવકાર

મહામંત્ર તપની વિશેષ વિધિ”માં આપેલ છે, ત્યાંથી નેઈ લેવું. અહીં

તો માત્ર ક્રિયાની સામાન્ય, સ્વરૂપ આજુબી છે.

પછી એક મોટા થાળમાં શ્રી નવકાર-પંચિદિયં વાળી સ્થાપના છુતી નાની ચોપડી પધરાવી, આગળ જણાવાતી વિધિ પ્રમાણે હુલો અને મંત્ર જોડી તેને ફરતી જળની ત્રણ ધારા દેવી. પછી શ્રી નવકારના પટની, મહાનિશીથમૂત્રની અને સ્થાપનાચાર્યના પુસ્તાકની આગળ જણાવેલ વિધિ મુજબ હુલો અને મંત્ર જોડી વાસદેવથી પાંચ પૂજા કરવી.

પછી જે દિવસે જેટલા લોગસ્મંનો કાઉસગ્ગ હોય તેટલા સાથિયા અને તેના ઉપર તેટલા નૈવેદ્ય અને ફળ આગળ ખતાવાયેલી વિધિ પ્રમાણે હુલો અને મંત્ર જોડી કરવા અને ગ્રહાવવા.

પછી ઇરિયાવહી કરી આગળ જણાવેલ વિધિ પ્રમાણે કાઉસગ્ગ કરવો.

(જેટલા લોગસ્મંનો કાઉં હોય તેટલા સંપૂર્ણ ગણવા) ઉપર ૧ લોગસ્મં જોડવો.

પછી આગળ ખતાવેલ વિધિ પ્રમાણે પ્રદક્ષિણાના છ હુલો જોડી ત્રણ ખમાસમણ દઈ જે દિવસે જેટલા લોગસ્મં નો કાઉ-સગ્ગ હોય તેટલા ખમાસમણ પંચાંગ-પ્રણિપાતની મર્યાદા અને સત્તર સંડાસાની પ્રમાજનાની જયણા સાથે દેવાં.

ત્યારબાદ શ્રી નવકાર-મહામંત્રનો છંદ, સ્તવન કે મહિમા-સૂચક પદ વગેરે (સમય હોય તો સંપૂર્ણ, નહિ તો બે બે ગાથા) સામુદાયિક જોલાવવું. તેમાં પ્રસંગે શ્રી નવકારમહામંત્રના તે તે પદોની શુદ્ધ જોડણી, અક્ષરોનું સ્પષ્ટ ભાન, પદ, સંપદા, લઘુ, શુરુ વગેરેની સમજૂતી આપી શાસ્ત્રીય પદ્ધતિએ સંહિતાની મર્યાદાપૂર્વક શ્રી નવકારમહામંત્રનું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ અને શુદ્ધ લેખન તૈયાર કરાવવું.

પછી ક્રિયાકારક પોતે ૧૦૮ નવકાર શુદ્ધ શાસ્ત્રીય મર્યાદાપૂર્વક શાન્ત અને ગંભીર ધ્વનિથી બોલે, બધા આરાધકો (ધરેથી ગણીને લેવેલ) ૧૦૮ ચોખાના દાણામાંથી એકેક દાણાને નાભિની જોડે દાબી હથેલીમાં મુક્તા જાય, જમણા હાથે પ્રવચન-મુદ્રા જાળવે. મુદ્રા દ્વારા દાણો તઈને પ્રભુ સમક્ષ ધરે. ૧૦૮ નવકારમાં છેલ્લા ત્રણ નવકાર સામુદાયિક બોલાવવા.

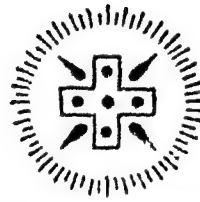
પછી તે હથેલી પર ડાગા હાથની હથેલી લાકી, સંપુટની કલ્પના કરી, આંખો બંધ કરી શાન્ત ચિત્તે દરેકે બાર નવકાર મનમાં ગણવા.

પછી આગળ જણાવેલ વિધિ પ્રમાણે આરાધના-સ્થિરીકરણની વિધિ રૂપે ભાવનાના શ્લોકો સામુદાયિક રીતે બોલી “ બોલમા ! બોલમા ! ”નું સ્તવન અને “ સમરો મંત્ર ” સ્તવન બોલી પુરુષોએ અને સ્ત્રીઓએ ગુદા ગુદા પધરાવેલા ચાંદીના કે જમન-સિલ્વરના બે કુંભમાં (૧૦૮ નવકારથી) અભિમંત્રિત ચોખા ભેગા કરી ત્રણ નવકાર ગણી પધરાવવા.

પછી અ-વિધિ-આશાતનાનો વિષ્ણુવિ દુક્કટું ઈઈ જિનશાસનની જાય બોલાવવી.

આ તપમાં જોડાનારે ઉપર પ્રમાણેની વિધિ શક્ય પ્રયત્ને જરૂર કરવી, તેમ છતાં સંજોગવશ બધી ન બની શકે તો ઓછામાં ઓછી વિધિ તરીકે એકાસણું, પ્રભુ-પૂજા, રોજનું ગણાણું, અખંડ જાપમાં ૧ કલાકે જાપ અને સાંજનું પ્રતિક્રમણ એટલું અવશ્ય કરવું.

ધી નમસ્કાર મહામંત્રના વર્ણોનું ચિંતન કાયા પદમાં ભરેલ પાણીની જેમ કર્મોના બંધનોને ઓગાળી દે છે.

શ્રી નવકાર મહામંત્ર
લઘુ-તપની દૈનિક વિધિ
(વિશેષ)

શ્રી નવકાર મહામંત્રના લઘુતપમાં શ્રી નવકાર મહામંત્રની મુખ્યતાએ આરાધના હોઈ રોજ તે તે પદની આરાધ ઉદ્દેશથી ચૈત્યવંદન, સ્તવન અને સ્તુતિ વગેરે હોય છે. તેમાં શરૂઆતના પાંચ દિવસ બુદ્ધ બુદ્ધ ચૈત્યવંદનો, સ્તવનો અને સ્તુતિ છે, અને છેલ્લા ચાર દિવસ એક જ ચૈત્યવંદન, સ્તવન અને સ્તુતિ

શ્રી નવકાર મહામંત્ર લઘુતપમાં પ્રથમ દિવસનું
અરિહંતપદનું ચૈત્યવંદન

જય જય શ્રી અરિહંત ભાનુ, ભવિ કમલ વિકાશી;
લોકાલોક અરૂપી રૂપી, સમસ્ત વસ્તુ પ્રકાશી. ૧
સમુદ્ધવાત શુભ કેવલે, ક્ષય કૃત મલ રાશિ;
શુકલ ચરમ શુચિ પાદ સે, ભયો વર અવિનાશી. ૨
અંતરંગ રિપુગણ હણીએ, હુએ અપ્યા અરિહંતા;
તસુ પદપંકજમે રહી, હીર ધરમ નિત સંત. ૩

શ્રી અરિહંતપદ સ્તવન

(૩૩ખાની દેશી - તાર તું તાર તું)

શ્રી અરિહંત ભગવંત પરમાતમા,
દેવનો દેવ શુભ-સ્વભાવી;
આત શુદ્ધ કરી મલિનતા પરિહરી,
પૂજાએ ભવિષ્યના પ્રેમ આણી. શ્રી૦ ૧

અરતિ રતિ મોહ નિદ્રા ન હાંસી ભય,
રાગ નહિં દ્વેષ નહિં જાસ અંગે;
કામ ને મિથ્યાત્વ અજ્ઞાન જસ ખય થયાં,
ધ્યાઈએ તે પ્રભુ અધિક-રંગે. શ્રી૦ ૨

ધ્યાન પિંડસ્થ - પદસ્થ - રૂપસ્થથી,
ધ્યેય ધ્યાતા લહે એક - તાને;
દ્રવ્ય - પર્યાય - શુભ તેહના ધ્યાઈએ,
પાઈએ સિદ્ધિ બહુ તત્ત્વજ્ઞાને. શ્રી૦ ૩

જનમના મ્યાર અગિયાર ધાતી - ખયે,
દેવકૃત જાસ ઝોગણીસ રાજે;
ચક્રીસ અતિશય અંગ ચોયે કદા,
પણીસ વયજી - શુભ જાસ છાજે. શ્રી૦ ૪

અડ - અધિક સહસ લક્ષણ ધરે અંગમાં,
શુભ અનંતે ભયોં નાથ સોહે;
જાસ કલ્યાણકે જગતનું તમ ટળે,
ધ્વજ - ઉચેન્દ્રનાં ચિત્ત મોહે. શ્રી૦ ૫

નામ ને યાપના દ્રવ્ય ભાવે કરી,
 જે નરા ચિત્તમે નિત ધ્યાવે;
 દેવપાલાદિ - ભૂપાલ પરે તે નરા,
 તીર્થપતિ સંપદા હસ્ત પાવે. શ્રી૦ ૬
 જે મહાગોપ ખટકાય - ગોકુળતણો,
 તિમ મહામાહાણુ નાસ કહીએ;
 લવોદધિ ખૂડતાં લવ્ય - નિસ્તારણો,
 સાર્થપતિ મુગતિનો જેહ લહીએ. શ્રી૦ ૭
 દ્રવ્ય - ભાવે કરી પૂજના જે કરે,
 સ્વર્ગ - અપવર્ગ તે નિયત પામે;
 ત્રણ પણ અષ્ટ નવ સત્તર એગવીશવિહ,
 પૂજના કરી વસે સિદ્ધિ ધામે. શ્રી૦ ૮
 પ્રથમ - પદ પૂજતો રાય શ્રેણિક પ્રથમ,
 ભાવિ ચોવીશી જિનરાજ થાશે;
 તાસ પદ - પદની સેવના સુર કરી,
 રૂપવિજયાદિ નિત સુજસ ગાશે. શ્રી૦ ૯

શ્રી અરિહંતપદ-સ્તુતિ

(વીર જિનેશ્વર અતિ અલવેસર—દેશી)

સકલ દ્રવ્ય-પર્યાય-પ્રરૂપક, લોકાલોક-સ્વરૂપોળ,
 કેવલજ્ઞાન કી જ્યોતિ પ્રકાશક, અનંત-ગુણુ કરી પૂરોળ;
 ત્રીજે ભવ ધાનક આરાધી, ગોત્ર તીર્થકર નૂરોળ,
 આર ગુણાકર એહવા અરિહંત, આરાધો ગુણ ભૂરોળ.

શ્રી નવકાર મહામંત્ર લઘુત્તમમાં બીજા દિવસનું
સિદ્ધપદનું ચૈત્યવંદન

શ્રી શૈલેશી-પૂર્વપ્રાંત, તનુ હીન ત્રિ-ભાગી,
પૂર્વપ્રયોગ-પ્રસંગથી, ઉરધ-ગતિ ભાગી. ૧
સમય-એકમાં લોક-પ્રાંત, ગયા નિગુણ નિરાગી,
ચેતન ભૂપે આત્મરૂપ, મુદિશા લહી સાગી. ૨
દેવલ દંસલુ-તાલુથી એ, રૂપાતીત સ્વભાવ,
સિદ્ધ લયે નયુ હીરધર્મ, વંદે ધરી શુભ ભાવ. ૩

સિદ્ધપદનું સ્તવન

(શુભ રસિયા-એ દેશો)

શ્રી સિદ્ધપદ આરાધીએ દે, શય દીધાં અદ કર્મ દે. શિવ વસિયા.
અરિહંતે પલુ માનીયા દે, સાદિ-અનંત સ્થિર શર્મ દે. શિવ૦ ૧
શુભ એકત્રીશ પરમાત્મા દે, તુરિય-દશા આસ્વાદ દે. શિવ૦
એવંભૂત-નયે સિદ્ધ થયા દે, શુભ-ગણુનેા આદ્વાદ દે. શિવ૦ ૨
મુરગણુ-મુખ ત્રિદુ કાળનાં દે, અનંતશુભાં તે દીધ દે. શિવ૦
અનંત વર્ગે વર્ગિત કર્યા દે, તેા પલુ મુખ-સમીધ દે. શિવ૦ ૩
બંધ ઉદય ઉદીરણા દે, સત્તા કર્મ અભાવ દે. શિવ૦
ઉધ્વ-ગતિ કરે સિદ્ધલ દે, પૂર્વપ્રયોગ - સદ્ભાવ દે. શિવ૦ ૪

આવરગદ પગલીશ શીખવે વાંઠણે,
 પગલીશ કિયાનો ત્યાગ વિચારી;
 પગલીશ ભાવના ભાવે મદામતી,
 ગુણ પગલીશી ગુણરાગ મુધારી. શ્રી૦ ૪

પય ભયો^૧ દક્ષિણાવર્ત^૧ શંખ શોભિયે,
 તેમ નય-ભાવ-પ્રમાણ-પ્રવીણ;
^૨ હય-^૩ ગય-^૪ વૃષભ-^૫ પંચાનન સરિખા,

ટોળે પર વાદી અસિમાન અદીના. શ્રી૦ ૫
^૬ વાસુદેવ-^૭ નરદેવ-^૮ સુરપતિ ઉપમા,

^૯ રવિ-^{૧૦} શશી-^{૧૧} ભંડારી-^{૧૨} રૂપ દીપંતા,
^{૧૩} જંબૂ-^{૧૪} સીતાનદી-^{૧૫} મેરૂમહીધરે,

^{૧૬} સ્વયંભૂઉદધિ-^{૧૭} રયણ ભૂપ ભણંતા. શ્રી૦ ૬
 એ સોળ ઉપમા બહુશ્રુતને કહી,

ઉત્તરાધ્યયને રસાલ જિણંદા;
 મહીંદ્રપાલ વાચકપદ સેવતો,

સૌભાગ્યલક્ષ્મી સુવિશાલ સૂરીંદા. શ્રી૦ ૭
 શ્રી ઉપાધ્યાય પદ સ્તુતિ

અંગ ઇચ્છારે ચૌદે પૂરવ, ગુણ પચવીસના ધારીજી,
 સૂત્ર અરથધર પાઠક કહીએ, યોગસમાધિ વિચારીજી;
 તપ-ગુણશૂરા આગમ-પૂરા, નય-નિષ્કેષે તારીજી,
 મુનિ ગુણધારી બુધ વિસ્તારી, પાઠક પૂજે અવિકારીજી.

શ્રી નવકાર મહામંત્ર લઘુત્તરમાં પાંચમા દિવસનું.

શ્રી સાધુપદનું ચૈત્યવંદન

સર્વ નાશ ચરિત કરી, વર શિવપદગામી;
ભૂ-શુક્લ શુચિ ચક્રે, આદિમ ખય કામી. ૧
સુપ્રમત્ત-અપ્રમત્ત તેં, ભયે અંતરભામી;
શાન્ત-ઈન્દ્રિય-હમનભૂત, શમ-હમ અભિરામી. ૨
ધારૂ તિ-ધનઃશુભાશુ ભયોં એ, પંચમ પદ મુનિરાજ;
સ-પદ-પંકજ નમત હૈ, હીરધમ કે કાજ. ૩

શ્રી સાધુપદ સ્તવન

(ભવિકા ! શ્રીસિદ્ધ્યકપદ વંદો-એ દેશી)

દ્રવ્યધારી છ કાયના રક્ષક, પંચ ઇન્દ્રિય વચ કરતા;
શાપ-વિશુદ્ધિ પડિલેલુ કરે, કરણ-વિશુદ્ધિ ધરતા રે.
ભવિકા ! એહવા મુનિવર વંદો ! જિમ લહો પરમાણુદો રે ! જા ૧
જ્ઞાન-નિઘ્ન કરી ખતિ-સૂરા, સંજમતા અધિકારી;
અ-કુશલ મન-વચ-કાયનિદોહો, સહે પરિસદ્ અતિ ભારી રે. જા ૨
દેવ તિરિ નર આત્મ-સમુદ્ભવ ઉપસર્ગ સોળે સહતા;
સત્તાવીશ મુનિવર શુભ ધારી, સમિતિ-શુભિ નિરવહતા રે. જા ૩
માદ્ય-અભયંતર તપ નિત તપતા, કડિન કરમ ખયકારી રે;
દોષ ભિયાલીય રહિત અચન કરે, અતિક્રમ ચાર નિવારી રે. જા ૪

• વર્ગને મૂલ સંખ્યાથી શ્રેણીકાર કરવાથી મન સંખ્યા થાય છે, તે પ્રમાણે ૩૪૬૪૬૪૬૪૬૪૬ શ્રેણી સંખ્યા મળી 'નિ-વન' સંખ્યા ભળ્યા.

દ્રવ્યાદિક અભિગ્રહ ગતિ કરતા, પદ્મવિધ-વિગયના ત્યાગી;
 ચાર પ્રકારે સંતોષતા કરી, જ્ઞાન-ધ્યાન મતિ જાગી રે. લૃ ૫
 નરના દોષ અઢાર નિવારી, દીક્ષા ચોગ્યને આપે;
 નવવિધ ભાવ-લોચના કારક, કેશ-લોચ ત્રિક આપે રે. લૃ ૬
 ચત્તિ અભ્યંતર ગ્રંથી તણને, મેડુ થયા નિર્ગ્રંથ;
 અ-શરણુ-શરણુ તરણુ-તારણુ મુનિ, ચત્તવે શિવપુર પંથ રે. લૃ ૭
 બહુશ્રુત તપસી લબ્ધિના ધારી, વ્રત-દ્વપણ પરિહારી;
 અપ્રમત્ત શુભકાણુગ ધારી, મુનિ નમો જોગ સમારી રે. લૃ ૮
 વીરભદ્ર એ મુનિ પદ સેવી, હોશે વિદેહ ત્રિલુદ;
 તસ મુખ-પદ વયણુ રસ પામી, રૂપવિજય આણુંદ રે. લૃ ૯

શ્રી સાધુપદ સ્તુતિ

સમિતિ શુભિ કરી સંયમ પાળે, દોષ ખેતાલીશ ટાલે છ;
 પદ્મ કાયા ગોકુલ રખવાલે, નવવિધ બ્રહ્મવ્રત પાલે છ,
 પંચમહાવ્રત સૂધા પાલે, ધર્મ-શુદ્ધ ઉજવાળે છ;
 ક્ષપકચેષ્ટિ કરી કર્મ ખપાવે, શમ-દમ શુભ ઉપજાવે છ.

卐

“પુણ્યાનુબંધી પુણ્યના ઉદયે કો'ક વિરલ પુણ્યાત્મ
 જ શ્રી નવકારમહામંત્રનો જાપ કરી શકે છે, અને તેવ
 જાપના બળે નરક-તિર્થંચ ગતિના દ્વાર સદાને માટે ખો
 થઈ જાય છે.”

નવપદ વળી સંપદ, આડ અદર અડમડી,
 ગુરુ અદર નાત જ, ગુરુ અદર કી
 જે વિધિયું જપઈ, ગુરુમુખ વહી ઉપધાન,
 વળી નિર્મળ ગિસે, સમકિત વિતપ
 હોઈ જાડુ કળકાયક, ઈંદ્ર પરગોકે સાર,
 સિદ્ધિ સઘળી એહમાં, ચૌદ વિદ્યા અ
 જાડુ બોદઈ ધ્યાઓ, કમલ કર્ણિકાકાર,
 વળી રહસ્ય ઉપાંશુ, ભાખ્ય જાપ તણુ
 વળી દ્રવ્યે જાવે, એહના અનેક વિધાન,
 ગુરુ વિનયથી લહીઈ, થાપત પંચ પ્ર
 સવિ મંગલમાંહિ, પરમમંગલ છંઈ એહ,
 સવિ પાપ નસાડઈ, તાડઈ દુરિત અ
 એહનું માહાત્મ્ય, જ્ઞાનવિમલથી જાણી,
 આરાધો અહનિશિ, જિમસુખિઆ થાઓ પ્ર
 અંતર આતમથી, લહીએ એહ સરૂપ;
 પરમાતમ-ભાવે, એહ છે સિદ્ધિ સ

શ્રી નવકારમહામંત્રની સ્તુતિ

પશ્ચાદૌ યસ્પદાનિ ત્રિભુવનપતિભિર્વ્યદિતા પશ્ચતીર્થી ।

તીર્થાન્યેવાષ્ટપદ્ધિર્જિનસમયરહસ્યાનિ યસ્યાક્ષરાણિ ॥

યસ્યાષ્ટૌ સમ્પદશ્વાનુપમતમમહાસિદ્ધયોઽદ્વૈતશક્તિ—

ર્જીયાલોકદ્વયસ્યામિલિપિતફલદઃ શ્રીનમસ્કારમન્ત્રઃ ॥ ૧ ॥

સકલ સમય અત્યંતર ઝી, પદ પંથ પ્રમાણ,
મહાગુરુઅખંધ તે જાણી, ચૂલા સહિત મુગજ. ૩
પછી નીચેનો મંત્ર વિધિકારક સામૂહિક રીતે બધાને બોલાવે.
ૐ હ્રીં શ્રીં પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય પરમાત્મને પરમેષ્ટિને શ્રીનમસ્કા
મહામંત્રાય જલં યજોમહે સ્વાહા ।

પછી કાંસાની થાળીમાં (૨૭×૪) ૧૦૮ ડંકા વગાડવા. થાળીન
ડંકા વાગે તે દરમ્યાન સઘળા આરાધકો ત્રણ નવકાર મનમાં ગણે

ત્યાર પછી ચઢાવો બોલનાર આરાધક ચઢતે-પરિણામે શ્રદ્ધા-
પૂર્વક જ્ઞાનને ફરતી શુદ્ધ જળની ત્રણ ધારા ત્રણ નવકાર ગણવા
સાથે કરે. પછી રોકડ નાણું થાળમાં ચઢાવે.

શ્રી નવકાર મહામંત્રના પટની
વાસક્ષેપ પૂજા

શ્રી નમસ્કાર-મહામંત્રની લઘુ આરાધના દરમ્યાન વિ
ભાવશુદ્ધિ કેળવવા માટે શ્રી નમસ્કાર-મહામંત્રની અષ્ટ પ્ર
પૂજા દરમ્યાન ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે જલપૂજા કર્યા પછી અ
લૂંછણાથી પટને શુદ્ધ કરી અભિષેકનું પાણી બીજા થાળમાં
ચોક્કસ થાળમાં શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રના પટને પધરાવી સઘ
આરાધકો વતી સામૂહિક શિસ્ત, મર્યાદાનું બંધારણ જળવાય
હેતુથી ઉલ્લાસપૂર્વક ચઢાવો બોલી એક પુણ્યવાન આત્મા મુખકે
ખાંધી રકાળીમાં વાસક્ષેપ લઈ શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રના પટ
આગળ વિનયભાવથી ઊભો રહે.

કૃતજ્ઞતાબધુ

સમર્પણ

લે

પતિતપાવન નિષ્કારણ - કુલુભાગ્યર વિધિવત્સલ
શાસ્ત્રકારભગવંતો, પૂ.આ. ત્રી હરિભદ્રસૂરિ મં
આદિ પૂર્વાચાર્યો અને મારા છવન-માગને ધર્મામૃત
રતના સિંચનથી વિકસિત કરનાર પુણ્યનામપ્રેય
વર્તમાન મહાપુરુષોના આશીર્વાદબળે
સંસારવારિધિનિસ્તારક, અનંત ઉપકારી
દી જિનશાસન અને તેની મુખ્ય
આરાધના, સંનૃતી અને સમર્પણ
બાવની કેળવણી સાથે યત્નક્રિયા
અર્થે કર્યા ઉચ્ચમાળ બન્યો છું.

તે સર્વ મહાપુરુષોની

પુનિત સેવામાં

વાદન-વિનય

કૃતજ્ઞતા અનુકરણ સાથે

લક્ષ્મી-કુળન રૂપે

સમર્પણ

ક

નૈવેદ્ય પૂજનું કાવ્ય : વિધિકારક શુદ્ધ સ્વરે બોલે
 બનશનં તુ મમાસ્તિવત્તિબુદ્ધિના, રુચિરભાજનસંચિતભોજનં ।
 પ્રતિદિનં વિધિના ચિત્તમંદિરે, શુભમતે ! વત ઠૌક્ય ચેતસા ॥
 કુમત્તબોધવિરોધનિવેદકૈ-વિહિતજાતિજગમરણાન્તકૈઃ ।
 નિરશનં પ્રચુરગાત્મગુણાદ્યં, સદ્ગતિમિદ્ધમહં પરિપૂજયે ॥
 સકલચેતનજીવિતદાયિની, વિમલભક્તિવિશુદ્ધિસમન્વિતા ।

ભગવતઃ સ્તુતિસારસુસ્વાસિકા, શ્રમહરાડ્ડમહાડ્ડસ્તુ વિમોઃ પુરઃ ॥
 નૈવેદ્ય પૂજનો મંત્ર : વિધિકારક બોલાવે તેમ બંધાએ સામૂહિક
 ઘોષ રૂપે બોલવો.

ૐ હ્રોં શ્રીં પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય પરમાત્મને
 પરમેષ્ઠિને શ્રીનમસ્કારમહામંત્રાય ભવ-ભ્રમણ-મૂલંભૂત-આઠારસ
 ઉચ્છેદનાય નૈવેદ્યં યજામહે સ્વાહા ।

નૈવેદ્ય પૂજની ભાવના : વિધિકારક બોલે અને સઘળા આગળ
 ઘોષ રૂપે બોલવો.
 શાંતિથી સાંભળે.

“અનાદિકાળના ભવ-ભ્રમણના મુખ્ય કારણરૂપ-
 પ્રગલ આહારસંસારને ટાળવા માટે
 રસનેન્દ્રિયના વિકારોને પોષનાર વિવિધ જાતિના ભક્ષ્ય પદો
 સામગ્રી-

વીતરાગ પ્રભુના શાસનના સર્વસ્વસમા
 શ્રીનવકારમહામંત્રના આરાધ્યતમવર્ણોની પૂજ્યતા ધ્યાનમાં લ
 શ્રીનવકારમહામંત્રના ચરણે ધરીને
 ભવનિર્વેદની કેળવણી અને પરમપદ-સુક્તિની પ્રાપ્તિની મંગળ-
 કામના કરે છું.”

શ્રી નવકાર લઘુતપમાં ફળપૂજની વિધિ

શ્રીનવકારના લઘુતપમાં જે દિવસે જેટલા સાથીયા હોય દિવસે તેટલા ફળ સાથીયા પર ચઢાવવાના હોય છે. એક સાથી પર એક ફળ જઘન્યથી ચઢાવવાનું હોય છે. શક્તિશાળી ભાવિ આરાધકે મુખ્ય એક નંદાવર્ત સાથીયા ઉપર શ્રીફળ ચઢાવના ધ્યાન રાખવું.

બધા ફળ એક રકાળી કે થાળીમાં ગોઠવી સમર્પણ સુદાને (બંને હાથની પહોળી હથેળી સંયુક્ત રીતે ગોઠવી) નીચેના હુકમ કાબ્ય અને મંત્ર બોલી વિધિકારક ૨૭x૪=૧૦૮ ડંકા (થાળીના) પગાડે ત્યારે અંજલિ સુદાએ (જે હાથ ભેડી) ત્રણ નવકાર ગણુ ફળપૂજની લાવના ક્રિયાકારક બોલે તે બધાએ મનમાં ધારવું જે મિનિટ મૌન રહેવું. પછી દરેક સાથીયા પર એકેક નવકાર ગણી એકેક ફળ ચઢાવવું.

શ્રી નવકાર લઘુતપમાં શરૂઆતના પાંચ દિવસોના વિધિકારકે શાંત, ધીરે સ્વરે બોલે, બધા સાંભળે.

મોહ મહાભટ કેશરી, નામે તે મિથ્યાત ।
ફળ પૂજ પ્રભુની કરી, કરીએ તેહને ઘાત ॥
અષ્ટ કર્મદળ ચૂરવા, આઠમી પૂજ નિરધાર ॥
પ્રભુ આગળ ફળ પૂજતાં ફળથી ફળ નિરધાર ॥
ફળપૂજ કરતાં થકાં, સફળ કરે અવતાર ।
ફળ માંગે પ્રભુ આગળે, તાર તાર મુજ તાર ॥

૫૬

ત્રીજે દિવસે—

આરાધના !

સામાચારી દશ કરે, ધરે દશ ચિત્ત સમાધિ;
ભાવાચારજ પરિહરે, સોલ કપાય વડ વ્યાધિ. ૧
દ્વાદશ અંગ ઉપાંગના, સૂત્ર અર્થના જાણ;
દશધા રૂચિ શિક્ષા હવિહ. ધરે સૂરિ ગુણખાણ. ૨
ધ્યાતા આચારજ ભલા, મહામંત્ર શુભ ધ્યાની રે;
પંચ પ્રસ્થાન આતમા, આચારજ હોય પ્રાણી રે. ૩
ત્રણ હુહા બોલી ૭ ખમાસમણ દેવાં. (દરેક ખમાસમણે
ત્રણ હુહા અને નમો જાયરિયાણં પદમ્યો નમઃ એમ બોલવું.)
ચોથે દિવસે—

સત્ય શૌચ સંતોષયુત. ચિત્ત પ્રસન્ન કયાલ;
ખલત્યાગી ઇન્દ્રિયજયી. સાતે સુખે સુખાલ. ૧
શ્રુતધર તત્ત્વ સુધારસી, ખસી વિભાવ વિરાધ;
વસી બુદ્ધિ જિન આગમે, તે ઉવજઝાય આરાધ. ૨
તપ-સજ્જાયે-રત સદા, દ્વાદશ અંગના ધ્યાતા રે;
ઉપાધ્યાય તેહિજ આતમા, જગખંધવ જગબ્રાતા રે. ૩
ત્રણ હુહા બોલી ૭ ખમાસમણ દેવાં. (દરેક ખમાસમણે
ત્રણ હુહા અને નમો ઉવજ્જાયાણં પદમ્યો નમઃ એમ બોલવું.)
પાંચમે દિવસે—

આસનજયથી રજ કરે, પ્રાણાયામે પાવ;
મનવિકાર મુનિવર હરે, પ્રત્યાહાર પ્રભાવ. ૧

10. 10. 10.

10. 10. 10.

10. 10. 10.

આમ અશ્વત્થર તપ તપે, સોહં પદ કહે જાપઃ
તે મુનિપરમે પંડિતાં, પત્તકમા જાપે પાપ. ૨
અપ્રમત્ત જે નિત રહે. નવિ હરખે નવિ શોધે કે:
સાકુ મુખા ને આતમા, શું મુંડે શું લોચે કે. ૩

નવ હુહા બોલી ૯ ખમાસમણ દેવા (દરેક ખમાસમણે
જો હોય સન્નિસાહણં પટેન્થો નમ એમ બોલવું)
, સાતમે, આઠમે અને નવમે દિવસે—

નવકાર એ સુપ્રકાશ, એહથી હાથે સવિ પાપનો નાશ,
મંગલવર્ણ એહ મૂલ, સુલેશ વિદ્યા વિવેકાનુકૂલ.

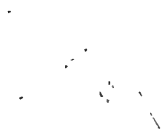
પછે પંચણમુક્તારો, સન્નિપાવપ્પાસણો ।
મગશણં ચ સન્નેસિ; વદમં હવદ મંગલં ॥

આ બે ગાથા બોલી છૂટે દિવસે ૮, સાતમે દિવસે ૮, આઠમે
દિવસે ૧૭ અને નવમે દિવસે ૧૭ ખમાસમણ દેવા.
(દરેક ખમાસમણે ૩૧૨૧ બે ગાથા અને સદ્ગુણદશાસ્ત્રી-
પાનિવદમૂત-ધીનમસ્કારમહામન્ત્ર-વૃહિકાયૈ નમોનમ. બોલવું.)

ૐ

સવુ સવુ સમરો શ્રી નવકાર,
પલ પલ સમરો શ્રી નવકાર
મયી મયી સમરો શ્રી નવકાર,
અહનિંશ સમરો શ્રી નવકાર.

વિધિકારક બોલાવે તે પ્રમાણે સંપુટમુદ્રા કાયમ રાખી દરેકે પીર-
મંથીરપણે સામુદાયિક રીતે બોલવા.

“ સિવમસ્તુ સર્વજગતઃ,

પરહિતનિરતા ભવન્તુ મૃતગણાઃ ।

સર્વં સુક્તી-ભવન્તુ લોકઃ ॥ ૧ ॥ ”

“ સર્વં સર્વે ગુણિનો ભવન્તુ,

સર્વં સર્વે સુક્તિનો ભવન્તુ ।

સર્વં સર્વે કૃતિનો ભવન્તુ,

સર્વં સર્વે સુક્તિનો ભવન્તુ ॥ ૨ ॥

“ સામેન્નિ સન્વજીવે,

સન્વે જીવા સર્વંતુ મે ।

નિતી મે સન્વમૂળસુ,

વેરં મગ્ન જ કેળદ ॥ ૩ ॥

બધા વિધિનું ધાઓ કલ્યાણ આજે,

બનો સર્વજ સદુ પારકા હિત કાળે ।

બધા દ્રવ્યો સર્વંધા નાથ પામે,

જનો સર્વ રીતે સુખને જ પામે ॥ ૪ ॥ ”

પ્રમાણ બધા જીવને આજ પ્રીતે,

પમે તે બધા સુખને સર્વ રીતે ।

ધા જીવમાં નિત્રતાને પ્રસાદે,

નથી કોઈ સાથે હવે વેર મ્હાર ॥ ૫ ॥ ”

શ્રી નવ. મહામંત્રના વિવિધ ચિત્રપટોથી ભાવોસ્વાસ વધે તે
આરાધના મંદિર રચવા સાથે યદ્ય, ઉલ્લે દિવસે શ્રી નવ.
મહામંત્રનું લઘુપૂજન ૧૫x૧૧ ટું ભવ્ય માંદકું રચવાપૂર્વક
યાત્રિક વિધિથી યજ્ઞ. આરાધકોને તે વખતે પૂજ જ આરાધનામાં
થોસ્વાસ અનુભવાયો હતો.

તે વખતે પ્રાચીનિક આ પુસ્તકની માંગની પૂજ યતાં
માવૃત્તિ ખલાસ થયેલ હોવાથી શ્રી નવ. મહામંત્રની આરાધનામાં
નગાએલ ધર્મનિષ ઉત્સાહી શ્રી હંસમુખભાઈ કે ગાંધીની
ઉત્કટ દૃષ્ટિ આ પુસ્તકનું પુનઃ પ્રકાશન કરાવવા ભાવના થઈ,
હવ્ય મહારાજશ્રીને વિન વિ કરી, ખીલ અનેક કાર્યોના જોલ તલે
મયનો સકેસ છતા આરાધકોને લાભદાયી પુસ્તક પ્રકાશનની
ફરીઆન લેખી પૂજ્ય મહારાજશ્રીએ પૂજ જ પરિશ્રમ સાથે
ફરી વિધિઓ બધી ઉઠેરી પ્રથમાવૃત્તિ કરતા પૂજ જ નવીન
રમીના વધારા સાથે આ પુસ્તક નૈવાર કરી આપ્યું છે.

આ પુસ્તકના પ્રકાશન માટે પૂજ જ ખત-લાગણીપૂર્વક
આપવા સાથે પ્રકાશન ખર્ચની તમામ જવાબદારી ઉઠાવી
ને અપૂર્વ ધર્મસ્નેહ દાખવનાર શ્રી હંસમુખભાઈ કેરાવ-
ગાંધી (મહેનડાલ કાનિલાલ જોષી) નીડવાળા આ ઉદાત્ત
હની સુભાગુરાંજલરી અનુમોદના કરીને હીને.

આ પૂ. મહારાજશ્રીની દોરવણી મુજબ વ્યવસ્થિત કામ
પવામાં નિપુણ અને પૂ. મહારાજશ્રીના ઉદ્ભવિદ્યારો દરમ્યાન
મોહલવાની અગવડ રેડીને પણ મુદ્દ મુદ્દ તરફ પૂરું
ભાર તથા કામને મુન્દ, સ્વચ્છ અને આકર્ષક બનાવવા

શ્રીનવકાર લઘુતપમાં આત્મશક્તિના વિશિષ્ટ વિકાસ માટે માંત્રિક વિધિ

શ્રીનવકારના લઘુતપમાં ગુરુગમ અને આમ્નાયમળે આત્મશક્તિના આરાધકભાવને અનુકૂળ વિકાસ માટે અમુક ચોક્કસ દિવસે ચાલુ વિધિ ઉપરાત માંત્રિક વિધિથી શક્તિનું સર્જન કરવાનું હોય છે.

આવી વિધિ શ્રીનવકારના લઘુતપમાં પહેલા, ચોથા, નવમા અને પારણાના દિવસે વિશિષ્ટ રીતે કરવાથી માંત્રિક શક્તિ બળ મેળવાય છે.

આ વિધિ સામુદાયિક ૧૦૮ નવકારના બપ પછી કરવાનું હોય છે, ફક્ત પ્રથમ દિવસની શ્રીફળ સ્થાપનાની વિધિ કાઠો ખમાળ પછી સામુદાયિક ૧૦૮ નવકારના બપ પૂર્વે કરવાની હોય છે.

પ્રથમ દિવસની માંત્રિક વિધિ—

નાડાછડી (૧૧ વેંતની) ત્રણ નવકાર ગણી શ્રીફળને વીંટા દરેક આરાધકે ઊભા થઈ ક્રિયાકારક થાળીના ૩×૩=૯×૩=૨૭ ડંડ વગાડે એટલે ૭ નવકાર ગણવા.

પછી જમણા હાથની અનામિકા સાથે અંશુબને મેળવી શ્રીફળને ઠાળા હાથની હથેળીમાં રાખી ક્રિયાકારક મંત્ર બોલે તે શાંતિથી સાંભળવો.

ચોથે દિવસે કરવાની વિધિ :—

૩ બદામ અને ૭ નયા પૈસા એક રકાબીમાં રાખી જમ
હાથની તર્જની અડાડી રાખી નીચેનો મંત્ર વિધિકારક બોલે તે
સાંભળવો.

ॐ હો ॐ શ્રી ॐ પરમેષ્ઠિને અચિન્ત્યશક્તિયુક્તાય વૃદ્ધ્વી ॐ ક્ષ્મ્
ક્ષૌ ॐ ક્ષૌ ॐ અર્હ - સમત્વભાવાપસર્પણં આજ્ઞાનિષ્ઠત્વં સામ્પન્નો
હ્રી ॐ ક્લી ॐ નમઃ સ્વાહા । ”
આ મંત્ર ૩ વાર બોલવો.

પછી ૭ નયા પૈસા એકેક નવકાર ગણી આ રીતે રકા
સ્થાપી ડાબા હાથની હથેળીમાં સ્થાપી બાર નવકાર ગણવા.

અક્ષતપાત્રમાં બદામ અને પૈસા પધરાવવા.
છઠ્ઠે દિવસે કરવાની માંત્રિકા વિધિ :—

૩ નૈવેદ્ય અને ૨ રૂળ તથા દશ નયા પૈસા (બે) રકેબીમાં લેવા.
“પ્રસો મંગલણિભો, ભવવિભ્રમો સયલસંવસુહજનમો ।
સિરિણમુક્કારમહામંતો, ચિંતિયમિત્તો સુહં દેહ ॥ ”

“ઉક્કોસો સજ્જામો, ચંદસપુન્ડ્રીણ વારસંગાઈ ।
તત્તો પરિદાળીષ, જાવ તયત્થો ણમુક્કારો ॥ ”

“પળવ-ઠિરિયા-રિદ્દા, દ્વમ મંતદ્ વીયાણિ સપ્પમાવાણિ ॥
સન્નેસિં તેસિ મૂલો, દ્વકકો ણમુક્કારવરમંતો ॥ ”

શ્રી નવકારમહામંત્રની મહત્તા

શરીરં સુરૂપં સુરમ્યં કલત્રં,
નમસ્કારમન્ત્રે ધનં મેઘતુલ્યં
તતઃ કિં ? તતઃ કિં ? તતઃ કિં ? તતઃ કિં ? ॥

ભાવાર્થઃ—જો શ્રી નવકારમહામંત્રના સ્મરણ
ત પરાવ્યુત્થા નહિ તો પછી—

—સુંદર-રૂપાળું શરીર હોય તોય શું ?
—રૂપસમૃદ્ધ સ્ત્રી હોય તોય શું ? ?
—મેરૂ નેટલું અપાર ધન હોય તોય શું ? ? ?

અને
—સુંદર વચન-ચાતુરી મળી હોય તોય શું ? ? ? ?
એટલે-સઘળી સુંદર સામગ્રીની સફળતા
શ્રી નવકારમહામંત્રના સ્મરણમાં
સહકારી થવામાં છે ! ! !

—શ્રી ઉપદેશતરંગિણ

પઢો મંત્ર નવકાર, દુઃખ-આપદા ટાલે;
 " " " ભૂત-વ્યંતરકુ' ટાલે. ૩
 જપીએ મંત્ર જિનવરતણે, દિનદિન જશ અધિકો ચહે;
 નવકાર મંત્ર પઢયા પીછે, પ્રાણી ઔર મંત્ર કાહેકું પઢે. ૪
 પિંગલ પઢ્યો ન પારસી, લણ્યો ન તર્ક સંબંધ;
 નવકારના નવપદ થકી, સદા કરો આનંદ. ૫
 સાત અક્ષર સદા પઢો, પઢો પંચ ચિત્ત લાય;
 સાત સાગરનો આઉખો, પઢત પાપ સખ જાય; ૬
 કાચા સગપણુ કુટુંબકા, મિલ મિલ વિછડ જાય;
 સાચો સગપણુ ધરમકોં, સો અવિચલ મેલો થાય. ૭
 ચાર સરણા એ સહી, ચોર ન સરણા કોઈ;
 જે નરનારી આદરે, તે અષય-અમર પદ હોઈ. ૮

શ્રી નવકાર મહામંત્ર સ્તવન

શ્રી નવકાર તણું સમરણુ કરો, હૃદયકમલે ધરી ધ્યાન;
 આગે અનંત ચોવીશી હુઈ, તિહાં એહી જ પ્રધાન.

આતમ ! સમર ! સમર ! નવકાર !!!

શ્રી જિનશાસનમાં સાર, પંચ પરમેષી ઉદાર;
 ત્રણ કાલ નિરધાર, સમર તું સુખકાર....આતમ૦
 ગર્ભવાત્સી છવ ઈમ ચિંતવતો, ધર્મ કરશું સાર;
 જળજન્મ્યો તવ વિસરી વેદન, એજેગયો અવતાર....આતમ૦
 છહાં લગે આપ તિહાં સહુ, સાચી નિર્ધનને સહુ મૂકે;
 દૂડ કુટુંબ તણે કાજે તું, કાં આતમહિત ચૂકે....આતમ૦

શ્રી નવકાર મહામંત્ર છંદ

પંચ પરમેષ્ઠી નવકાર જપ જીવડા !

જપ સમ અવર નહિ પુણ્ય કોઈ;

ધ્યાન નવકાર મન નિશ્ચલ રાખતાં,

મુક્તિનો માર્ગ મુલભ કોઈ.

જપ જે કોઈ કરે પાતક તે દહે,

સાગર સાત દુઃખ સોઈ

આખું જે પદ ગણે પચાસ સાગર હણે,

દુઃખ ને પાપ સહુ ફર

દિવસ થોડામાંહિ મુક્તિ

પાંચસે સાગર થાય દુઃખ સહી ગયું,

શ્રી નવકાર મુખ પૂર્ણ

અડસઠ અક્ષર પદ નવ ઉચ્ચરે,

મુક્તિ તરુફલ રસ તેણે

જીવ ગિહું ગતિ તેણે ભમત

નવકારવાલી એ જેહ નવપદ જપે,

તેહથી અધિક ફલ આ

તપ છ માસ સંવત્સર કર્મ દહે,

તેહલું કર્મ ખપે કહત

એહ જિનશાસનને વાત

ચોપાઈ

મુક્તિ તણો અર્થી હોય, નવકાર લય લગાવે સોય

શુભ ધ્યાને મન રાખજે, શ્રાવક તુજ આચાર.

સાર વચન શ્રવણે સુણી, પહેરી અંબર સાર;

નકપત્ર કહે નિત્ય સમરીયે, અનિ...

પરિશિષ્ટ ૨

શ્રીનમસ્કારમહામંત્રના જાપની
શાસ્ત્રીય મર્યાદા

હરેક આરાધના તાની ભગવંતોની નિઘા અગર તેમણે
તેક મર્યાદા પ્રમાણે કરવાથી જલ્દી અને વિશેષ રૂપમાં યથાર્થ
આપવારી નિવડે છે.

કેમકે દ્રવ્યક્રિયામાં ભાવક્રિયાનું પદી રહેલું બીજ વિધિપૂર્વક
જનના બળે વિઠેલિત થઈ ચોખ્ખું રૂળ જન્માવી શકે છે.

તેથી શ્રી નમસ્કારમહામંત્રનો જાપ આરાધક આત્માઓએ જેમ
નમસ્કારવાળીના મણકા ફેરવી લેવા રૂપે ન કરતાં નીચે પ્રમાણેની
૧૫ વિધિ પ્રમાણે કરવા ઉપયોગ રાખવો.

સામાન્યતઃ મંત્રચાત્રના નિયમ પ્રમાણે હરેક મંત્રોની વિશિષ્ટ
મા અનુભવ માટે અસન, વિશા, કાળ, માળા, મુદ્રા આદિનું
તેજ જરૂરી હોય છે.

તેથી શ્રીનમસ્કારમહામંત્રના જાપ માટે તેની ચક્ષિઓના
હને ઓઢવારૂપે નિયત બંધારણ આવરણ જણાય છે.

કેમકે સર્વ મંત્ર, યંત્ર અને તંત્રોની અદ્વિતીય ચક્ષિના મૂળ
રૂપે શ્રીનમસ્કારમહામંત્રને શ્રીમહાનિશીયસૂત્ર, શ્રીપ્રવચન-

સેવા

૮૬

જિનું નિર્માણ આસોમાં જે છે તે સમારેતી જનનિર્મીત અંગે
જે સરવૃં.

પર જાણી પ્રાયશ્ચિત્ત ભૂમિકાએ દાખી જાતી જનનિર્મીત જનન
માટે તો ઉપર જનનિર્મીત જનનની નવાં જાતી જરૂરી છે

ક પ્રાયશ્ચિત્ત ભૂમિકાએ જાત જનનિર્મીત અંગે જનન (પ. ૫૭)
૧ શાસ્ત્રી માટે દિવસના દસ વાગ્યા મુખીમાં) નિર્મિત કરી
જેઈએ, તે જમણે જમે તેવા કામને પણ પડતુ મૂળી જાત
ઈએ.

જાણી પ્રાયશ્ચિત્ત શક્તિઓના અનુભવ માટે જનનની
જાણવળી જરૂરી છે.

નિર્મિત આસન

નિર્મિત આસનમાં જાત માટે પ્રવેત શુદ્ધ જિનનું આસન
એક જ જગ્યા નિર્મિત રાખવી, એક જ સ્થાન ઉપર
માંદગા જાણી વાતાવરણ વિચિત્ર કોટિનું સર્વાય છે.

ત્યાં શ્રીનવકારને જાત કરવાથી મરણ-અને અનુકૂળતા
ની હેરફેર કરતા રહી કરાતા જાણી આદોલનો બરાબર
પરે શક્તિ જ્યાં-ત્યાં વિખરી જાય. એથી ખાસ અત્યંત
વિના જાણતું સ્થળ ફેરવતું નહિ.

૧૬ કારણે સ્થાનાંતર કરવું પડે તો પણ પ્રવેત-શુદ્ધ
એક જ રાખવું, જમે ત્યાં પણ એક આસન પર
આજ રહેવો જોઈએ.

14

ફેરિની અને નકરે ચાંદીની માઝા માંદ્રીવ ખર્ચાથી
ગણવી.

માઝા પણ આદાર અભિનંદક કરેલી, માઝાના (અર્થશાસ્ત્ર-
૧) પ્રતિષ્ઠામંત્રથી પ્રતિષ્ઠિત અને મુદિમંત્ર કે વર્ચમાન
અભિનંત્ર લેઈ જાય.

૧ તમે તેથી માઝા બલ્લરમાંથી લાવી ગણવા માટે કુર્ચાવનાં
નથી.

૨ શ્રીનવકારમહામંત્રનો જાપ જે માઝાથી કરવાના આદે
શ પર અન્ય કોઈ પણ દેવ-દેવીના મંત્ર વગેરેનો જાપ
નથી.

૩ શ્રીનવકારમહામંત્રનો જાપ રાજ એક જ માઝાથી કરવો,
સુધી માઝાની હેરફેર ન કરવી

૪ કોઈ બીજાની ગણેલી માઝાથી શ્રીનવકારમહામંત્ર ગણવો
અને આપણી માઝા બીજાને ગણવા દેવી નહિ.

આ મુગળ પ્રત્યેક આરાધકની આત્મશક્તિ શ્રીનવકારમંત્રના
જાપ દ્વારા તે તે નવકારવાલીના તે તે મણુકા વગેરેમાં
જ થાય છે, પરિણામે અમુક સમય ગયા પછી આત્મશક્તિના
જવાબ તે મણુકાઓવાળી માઝાથી જાપ કરવાથી આત્મશક્તિ-
નો જડથી વિકાસ થાય છે.

વળી નવકારવાલીથી જાપ કરવામાં કઈ આંગળીથી મણુકા
વવા ? એ પણ બહુ જ અગત્યની વાત છે.

આજે નવકારવાલી ગણવા માટે આંગળીની વ્યવસ્થા નિયત
જવામાં નથી આવતી, કેમકે તર્જની-અંગૂઠાના સહયોગથી, તર્જનીથી
; અનામિકા (પૂજની આંગળી)થી નવકારવાલી ગણવાની વિવિધતા
જોવાય છે.

શ્રી નવકાર તો જ્ઞાનમયના વિવિધ દુઃખોના મૂળ
સ્વરૂપ કારણ ભાવરોગને મૂળમાંથી નષ્ટ કરી અનંત-અધ્યાત્મિક
સમપન્ની પ્રાપ્તિ કરાવે છે.

તેથી શ્રીનવકારના પ્રત્યેક વર્ણો અમૃતકુંભ કરતાં પણ
ધૃ મહત્ત્વના છે.

તથા ચિંતામણિરત્ન માંગણી પ્રમાણે પુણ્ય સાપેક્ષ રીતે
જનનના પૌરુષલિક વેશવને કદાચ આપે પણ શ્રી નવકાર તો
શક્તિ-બ્રહ્મા અને શરણાગતિના સુમેળના પરિણામે ઈશ્વર-પરબ્રહ્મની
લોકિત-લોકોત્તર સંપદા-સમૃદ્ધિ આપવા સાથે આત્માના અખંડ
સાધ્યતાને અચૂક રીતે પ્રાપ્ત કરાવે છે.

તેથી શ્રી નવકાર ચિંતામણિરત્ન કરતાં પણ ચઢિ-
તો છે.

આ રીતે શ્રીનવકારમહામંત્રની અપૂર્વ મહિમા સૂચવનારી
૩૫ ઉપમાઓ દર્શાવી.

હવે શ્રી નવકાર મહામંત્રના લોકોત્તર આધ્યાત્મિક પ્રભાવને
સૂચવતી ચાર ઉપમાઓ દર્શાવાય છે.

જે કે આ ચિત્રમાં નીચેના ભાગે દેખાય છે :

૬ વજ્ર (હથોળે) અને ૭ ચક્રરત્ન (જમણે) તથા
૮ દીવાદાંડી (હથોળે) ૯ વડાણુ (જમણે) દેખાય છે.

એટલે કે-શ્રી નવકારમહામંત્ર એટલો બધો અદ્ભુત પ્રભાવ-
શાળી છે કે—

(૬) વજ્ર જે રીતે મોટા મોટા પર્વતોના ભુક્ષા કરી નાખે
તેમ જોગજોતેર કોણકોયી સામરોપમની સ્થિતિ તોડવાની અપૂર્વ
શક્તિ જેના એકેક અધરના દ્રવ્યથી પણ ઉચ્ચારમાં રહેલી છે. તેથી

જે બોલ

ત્રીજી આવૃત્તિનું પ્રકાશકીય

શ્રી વીતરાજ પરમાનાની આજી મુજબ ચાલનારા ચતુર્વિધ
પરમ-પુણ્યે ચૌક પૂર્વના સારૂપ શ્રીનવકારમહામંત્રની
ભાને લગતા આ પુસ્તકની ત્રીજી આવૃત્તિ પરિવર્ધિત સચ્ચરણરૂપે
રૂપ કરવાનું સૌભાગ્ય અમેને પ્રાપ્ત થયું છે તે અત્યંત દર્પજનક
છે

પૂર્વ કંઠુજાચિંધુ, વાસલ્યમૂર્તિ-સ્તવ મંદાધિપતિ આં શ્રી
યુક્તસાગરમૂર્તીશ્રીના મંગલ આશીર્વાદથી પૂર્વ આગમીદારક
સાચદેવશ્રીના ચિખરતન પૂર્વ પન્થાલ પ્રવર શ્રી સૂર્યોદયસાગરજી
રાજના હસ્તે આગમિક વારણને મુરલિન રાખવાના દેગુથી
વાચ્યે પાસે હાથના બનાવેલ કાગળે પર લખાવવાનું કામ ચાલે છે.

તેમાં જીવનશુદ્ધિના પ્રધાન અંગરૂપ શ્રીનવકારમહામંત્રની
રાખવાને લગતું આ પુસ્તક હાલનાં દુર્લભ દોહાં મુમુક્ષુ આરાધકોની
જાણીને ધ્યાનમાં લઈ પૂજ્ય મહારાજશ્રીની દેખરેખ નજે રૂંકા
મધમાં પણ તૈયાર કરાવવાનું લાલસ કરેલ છે.

તે દેવ-ગુરૂપાને આરાધકોની આવશ્યકિ માટે લખેલ છે
જેથી પારખા છે.

અને દુરાચારરૂપ ખડૂંગ (તલવાર) લઈ અનાદિકાળથી દરેક જીવાત્માની પૂઠે પડ્યો છે) પણ હૃતવીર્ય બની નય છે. તેનું જોર કંઈ ચાલતું નથી, પરિણામે આરાધક ભાગ્યશાળીના મુખારવિંદ પર પૂર્ણ નિર્ભયતા અને સ્વસ્થતા ઝળકે છે.

તેમજ આરાધક મહાનુભાવ પોતાના શિરછત્રરૂપે શ્રી નમઃમહામંત્રની પરમોચ્ચ આધ્યાત્મિક શક્તિઓ અને દરેક વર્ણે ૧૦૦૮ ઉત્કૃષ્ટ વિદ્યાઓની મહાશક્તિઓના સંયુક્ત ઓળસી પ્રવાહને પોતાના મસ્તકે વરસતો કલ્પી અવર્ણનીય પ્રસન્નતા અનુભવે છે.

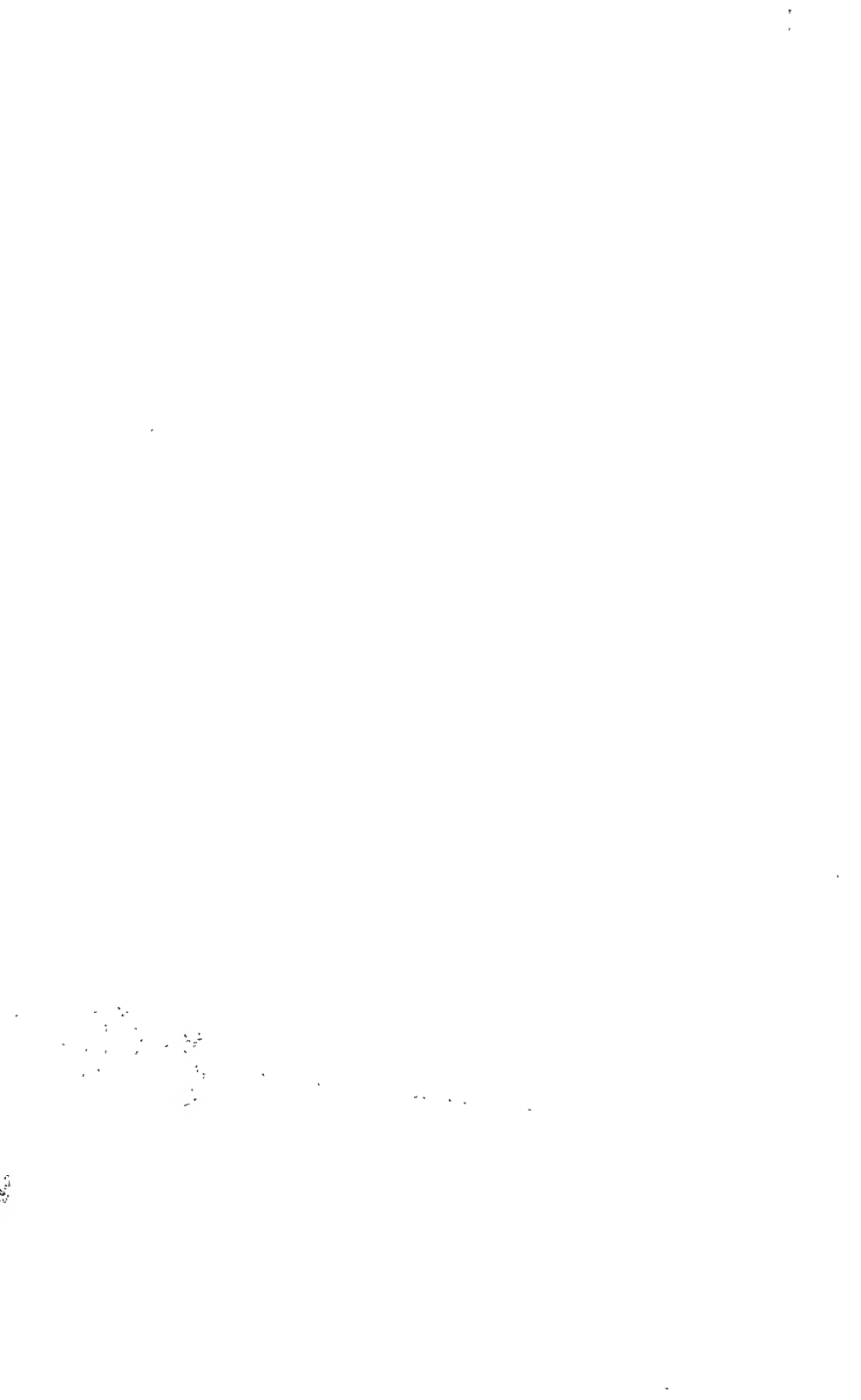
આ સઘળો ય આરાધનાના રાજમાર્ગે સફળપણે સંચરવાનો ધપવાનો કે વિકાસ કરવાનો આધાર શ્રી અરિહંત પરમાત્માના સફળ માર્ગ નિર્દેશરૂપ શાસન ઉપર છે.

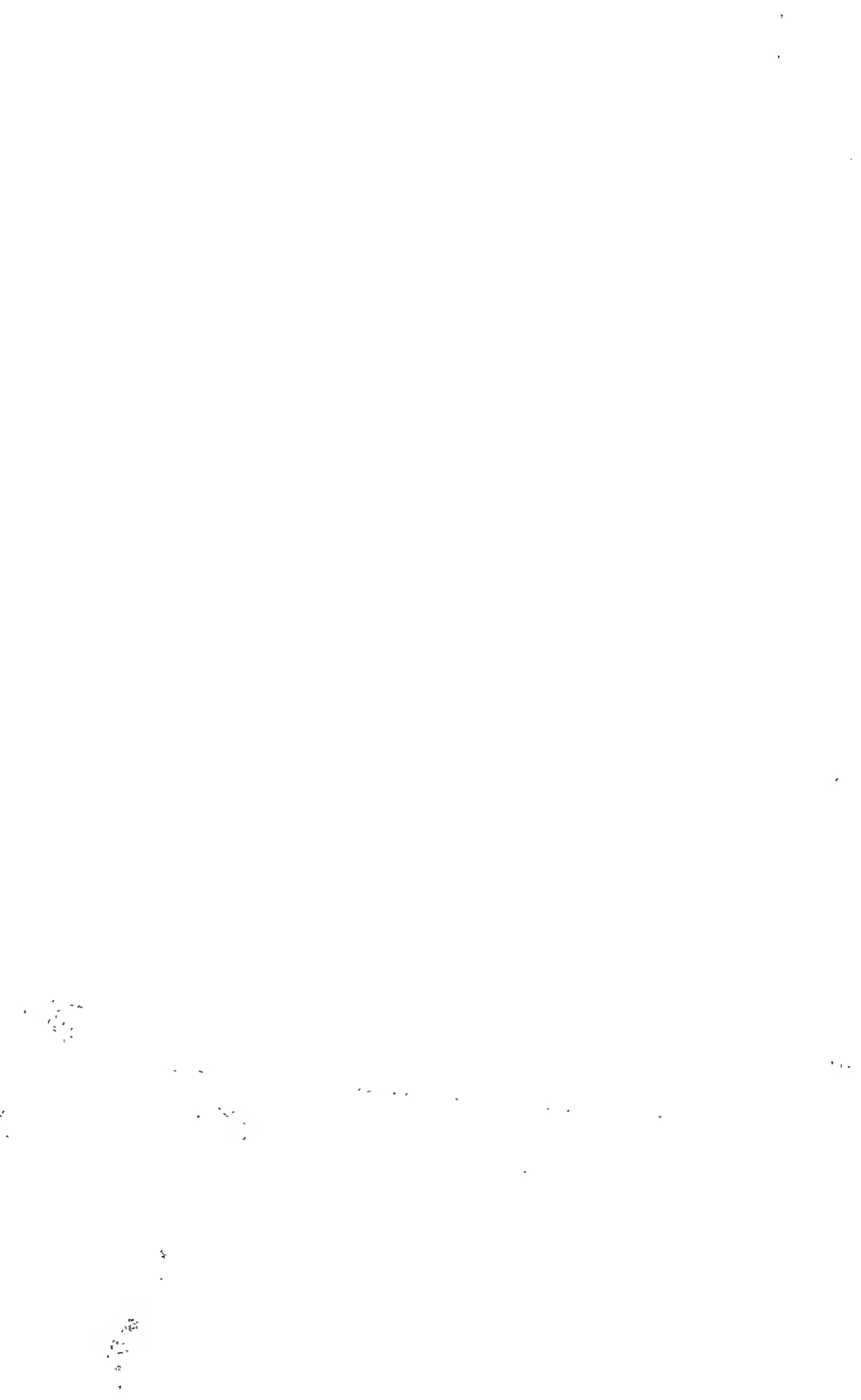
તેથી આ ચિત્રમાં મધ્યભાગે સૌથી વધુ તેજસ્વી તારકસમા શ્રી અરિહંત પરમાત્મા દર્શાવ્યા છે.

આ રીતે આ ચિત્રમાં સાધક સાધનોના ઉપયોગમાં વિશેષ ઊલો કરનારા અનાદિકાલીન સંસ્કારોના ગૂંચવાડા ઉપજવનાર બાધક કર્મસત્તાના ચિત્રવિચિત્ર પ્રકારો પર વિજય મેળવી શી રીતે સફળ આરાધના કરવી ? તેનું સંક્ષિપ્તિ સર્વાંગસંપૂર્ણ દિગ્દર્શન જણાવ્યું છે.

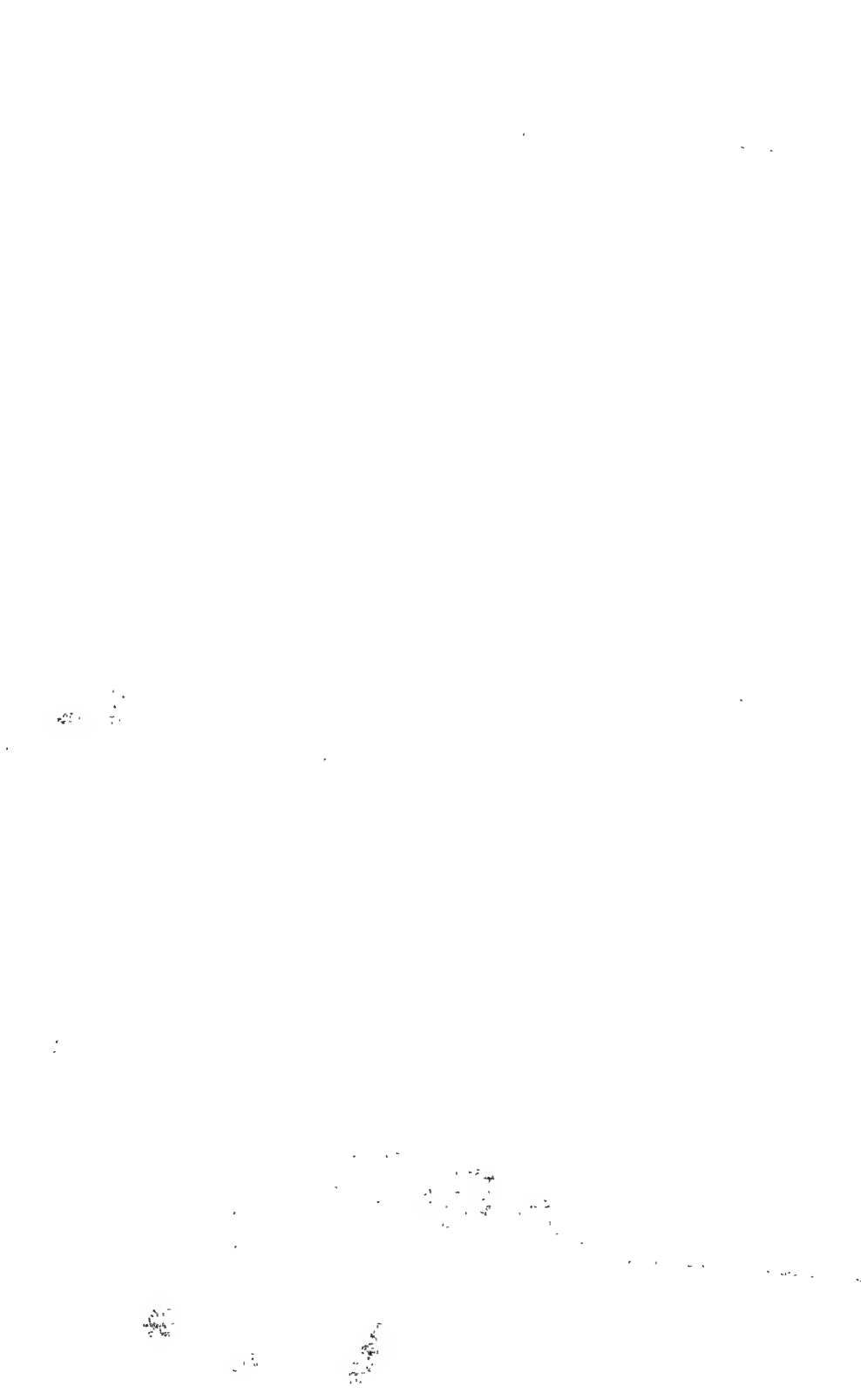
અધિકારી મુમુક્ષુ જીવો ગુરુગમથી વિશેષ ખુલાસો મેળવી જીવનને મહામંત્રની વિશદ આરાધનાના મર્મને સમજી મંગળ-મય આરાધનાના ભાગ્યશાળી બને.

12.

13.

14.

